

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA  
V NITRE**

**FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

**BAKALÁRSKA PRÁCA**

**Tomáš Kozolka**

Nitra 2008

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA  
V NITRE**

Rektor: prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD.

FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

**Dekan: prof. Ing. Dušan Húska, PhD.**

**Finančná podpora rozvoja technickej infraštruktúry zo  
zdrojov Európskej únie v Nitrianskom kraji**

**Bakalárska práca**

**Katedra regionálneho rozvoja**

**Vedúci katedry: doc. Ing. Mária Fáziková, CSc.**

**Vedúci práce: doc. Ing. Anna Belajová, PhD.**

**Tomáš Kozolka**

Nitra 2008

## **ABSTRAKT**

KOZOLKA, Tomáš: Finančná podpora rozvoja technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie v Nitrianskom kraji

Vybudovaná technická infraštruktúra je základným predpokladom regionálneho rozvoja. Charakteristickým znakom technickej infraštruktúry je jej vysoká finančná náročnosť, preto sa aj jej budovanie podporuje z viacerých zdrojov.

Cieľom tejto bakalárskej práce bola analýza finančnej podpory budovania technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie ako aj zo zdrojov štátneho fondu MŽP SR do Nitrianskeho samosprávneho kraja .

Obce v Nitrianskom samosprávnom kraji vyčerpali v roku 2007 takmer 250 mil Sk. z enviromentálneho fondu MŽP. Enviromentálna infraštruktúra bola budovaná najmä v okresoch Levice a Topoľčany, kde sa podporovali projekty budovania kanalizácií, ČOV a vodovodov.

Podpora z fondov EÚ v rokoch 2004-2006 bola realizovaná prostredníctvom OP Základná infraštruktúra. V Nitrianskom samosprávnom kraji sa realizovali projekty v celkovej hodnote 4,8 mld. Sk. Najúspešnejšie okresy pri čerpaní týchto peňažných prostriedkov boli okresy Komárno, Šaľa a Nitra, ktoré ich použili na budovanie vodovodov, kanalizácií, ČOV, rekonštrukcie miestnych komunikácií, ako aj tvorbu územných plánov obcí.

**Kľúčové slová** : Technická infraštruktúra, Nitriansky samosprávny kraj, štrukturálne fondy, Národný strategický referenčný rámec, Operačný program Základná infraštruktúra, Enviromentálny fond, vodovodná sieť, kanalizačná sieť, ČOV.

## **ABSTRACT**

KOZOLKA, Tomáš: The financial support of technical infrastructure development from the resources of European Union in the Nitra's region

The constructive technical infrastructure is the basic expectation of regional development. The characteristic feature of technical infrastructure is its high costingness. Its build-up is supported from the several sources.

The aim of my bachelor thesis was to analyze the financial support and technical infrastructure from European Union resources and from the sources of national fund of the Department of the Environment in the Nitra county.

The communes in the Nitra county spent about 250 million Slovak crowns in 2007, from the environmental fund of the Department of the Environment. The environmental infrastructure was built especially in districts Levice and Topolčany, where were supported projects for construction of ducts, sewerages and sewage water treatment plant.

The support from the European Union funds in 2004 – 2006 was realized trough the operational program Basic Infrastructure. The amount of money, which were used in the Nitra county, was 4, 8 milliard Slovak crowns. The most successful districts were Komárno, Šaľa and Nitra. They used resources for construction of ducts, sewerages, sewage water treatment plant, for local communications reconstruction and for local town planning.

**Key words:** Technical infrastructure, Nitra county, structural funds, National strategical reference network, operational program Basic Infrastructure, Environmental fund, ducts system, sewage system, sewage water treatment plant.

## ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Podpísaný Tomáš Kozolka vyhlasujem, že som bakalársku prácu na tému „Finančná podpora rozvoja technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie v Nitrianskom kraji“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak hore uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre, .....

.....

## **POĎAKOVANIE**

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani Doc. Ing. Anne Belajovej, PhD, za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní bakalárskej práce.

V Nitre, .....

.....

## POUŽITÉ OZNAČENIE

ČOV	Čistička odpadových vôd
EÚ	Európska únia
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EUR	Euro
KF	Kohézny fond
MDPT SR	Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
NUTS	Regionálna štatistická územná jednotka
OP	Operačný program
ROP	Regionálny operačný program
RRA	Regionálna rozvojová agentúra
SOP	Sektorový operačný program
SR	Slovenská republika
SORO	Sprostredkovateľský orgán
ŠF	Štrukturálne fondy
TKO	Tuhý komunálny odpad

# OBSAH

<u>ÚVOD</u>	- 8 -
<u>1 PREHĽAD RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA I V ZAHRANIČÍ</u>	- 10 -
<u>1.1 Priestor a ekonomický rozvoj</u>	- 10 -
<u>1.2 Faktory rozvoja regiónov</u>	- 11 -
<u>1.3 Technická infraštruktúra</u>	- 15 -
<u>1.4 Súčasný stav rozvoja technickej infraštruktúry</u>	- 16 -
<u>1.5 Problémy s rozvojom technickej infraštruktúry</u>	- 18 -
<u>1.6 Možnosti získania finančných prostriedkov na rozvoj technickej infraštruktúry</u>	- 20 -
<u>2 CIEĽ PRÁCE</u>	- 22 -
<u>3 METODIKA PRÁCE</u>	- 23 -
<u>4 VÝSLEDKY PRÁCE</u>	- 25 -
<u>4.1 Podpora rozvoja technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie</u>	- 25 -
<u>4.1.1 Finančné zdroje na podporu rozvoja technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie v rokoch 2004-2006</u>	- 25 -
<u>4.1.2 Strategické priority Slovenska pre nové plánovacie obdobie 2007-2013</u>	- 29 -
<u>4.2 Úroveň rozvoja technickej infraštruktúry v Nitrianskom samosprávnom kraji</u>	- 31 -
<u>4.3 Podpora rozvoja enviromentálnej infraštruktúry v NSK zo štátneho fondu MŽP SR</u>	- 35 -
<u>4.4 Analýza využitia zdrojov z priority 2 enviromentálna infraštruktúra OP-ZI v NSK</u>	- 39 -
<u>4.5 Analýza využitia zdrojov z priority 3. lokálna infraštruktúra OP-ZI v NSK</u>	- 42 -
<u>5 NÁVRH NA VYUŽITIE POZNATKOV</u>	- 45 -
<u>6 ZÁVER</u>	- 46 -
<u>7 POUŽITÁ LITERATÚRA</u>	- 48 -
<u>PRÍLOHY</u>	- 52 -



## ÚVOD

Rozvoj regiónov je závislý od rôznych faktorov, ktoré sa označujú aj ako lokalizačné faktory. Základnými lokalizačnými faktormi sú prírodné zdroje, ich stav a využiteľnosť, obyvateľstvo, ekonomická štruktúra a infraštruktúra technická, ako aj sociálna.

Technická infraštruktúra predstavuje rozvojový faktor, ktorý sa vyznačuje malou mobilitou, významným vplyvom na alokáciu podnikov a ovplyvňuje tiež kvalitu života obyvateľov regiónu. Taktiež je pre technickú infraštruktúru typická jej vysoká investičná náročnosť, preto je zvyčajne budovaná z verejných zdrojov. Sú to finančné pomoci Európskej únie ale aj dotácie zo štátnych fondov na podporu budovania technickej infraštruktúry. Technickú infraštruktúru tvoria najmä dopravné siete, vodovodné siete, kanalizačné siete, ČOV, energetické siete, informačné siete ako aj problémy odpadového hospodárstva.

V budovaní technickej infraštruktúry má Slovensko stále rezervy, pretože nemá dostatok voľných finančných zdrojov na jej budovanie. Technická infraštruktúra je v podmienkach Slovenska budovaná z fondov Európskej únie a to prostredníctvom Operačných programov. V skrátenom plánovacom období 2004-2006 bola technická infraštruktúra budovaná prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra. V súčasnosti prebieha druhé plánovacie obdobie 2007-2013, v ktorom sa budovanie technickej infraštruktúry podporuje z Operačného programu Doprava, Operačného programu Životné prostredie a Regionálneho operačného programu.

Ďalšia možnosť budovania najmä enviromentálnej infraštruktúry je podpora financovania zo štátneho enviromentálneho fondu ministerstva životného prostredia, prostredníctvom ktorého sa podporuje budovanie vodovodných sietí, kanalizačných sietí, ČOV a riešenie odpadového hospodárstva.

Nitriansky samosprávny kraj a jednotlivé obce v kraji sa aktívne uchádzajú o túto finančnú pomoc, pomocou ktorej sa snažia najmä skvalitniť život obyvateľov jednotlivých obcí budovaním technickej infraštruktúry bez ktorej je ďalší rozvoj regiónu nepredstaviteľný.

Riešenie problému nedostatočne vybudovanej technickej infraštruktúry nielen v Nitrianskom samosprávnom kraji ale aj v ostatných krajoch Slovenska si vyžiadalo

zaradenie tohto problému medzi hlavné problémy rozvoja aj v NSRR na roky 2007-2013, a tiež medzi priority Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, ktoré je potrebné vyriešiť čo najrýchlejšie.

# 1 PREHĽAD RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA I V ZAHRANIČÍ

## 1 Priestor a ekonomický rozvoj

**Hamalová (1996)** hovorí, že priestor spolu s časom patria medzi najvšeobecnejšie dimenzie akéhokoľvek materiálneho pohybu. Dost' dlhé obdobie ekonómovia využívali geografické definovanie priestoru. Geografi priestor definujú ako súhrn fyzikálno-prírodných daností nachádzajúcich sa na určitom teritóriu. Pre ekonomické chápanie je výstižnejšia definícia uplatňovaná ekonomickými geografmami, ktorí k prírodno-fyzikálnym danostiam priradujú aj výsledky ľudskej aktivity : výrobné, nevýrobné, infraštruktúru a ďal.

Rozdiel medzi ekonomickým a geografickým priestorom **Hamalová (1996)** vysvetľuje na základe myšlienky J.R. Boudevilla. Geografický priestor stavia do pasívnej a ekonomický priestor do aktívnej pozície z hľadiska prebiehajúcich vývojových procesov.

**Belajová s Fázikovou (2005)** uvádzajú, že význam priestoru ako ekonomického faktora sa dlho nedoceňoval, napriek tomu, že boli vo vzťahu k všeobecnej ekonomike preto dobré teoretické základy podložené praktickými skúsenosťami. Dôležitou premennou v ekonomických analýzach sa stal čas. Záujem teoretikov o ekonomický význam času spôsobil, že priestor bol považovaný za sekundárny faktor, pretože priestor bol pôvodne chápaný ako statická kategória s danosťou určitých rozvojových faktorov.

**Dubecová (2000)** tvrdí, že priestor a región sú veľmi podobné pojmy, avšak priestor nemá vymedzené hranice a preto región predstavuje základnú jednotku priestoru.

**Tvrdoň (1995)** charakterizuje región ako dynamický prvok väčšieho celku, ktorého skutočné rozmery nie sú navždy dané a menia sa pôsobením ekonomických síl. Taktiež predstavuje priestorovo uzavretý systém, ktorý sa skladá z veľkého množstva prvkov, ktoré sa navzájom silno ovplyvňujú.

**Maier a Tódling (1997)** tvrdia, že rozvoj je neurčitý pojem, ktorý môže byť určený iba na základe konkrétnych hodnotových postojov. Dlhší čas pojem rozvoj splýval s pojmom hospodársky rast.

V rozvinutých krajinách sa to na celkovej hospodárskej úrovni vysvetľuje predovšetkým tým, že príslušné ukazovatele národohospodárskych bilancií sa vypočítavajú a zverejňujú v pravidelných intervaloch. Avšak základnou chybou je, že dôchodok na obyvateľa, hospodársky rast a iné hospodárskej ukazovatele národohospodárskej bilancie sa nepovažujú za relevantné pre rozvoj. Hoci sa hospodársky rast nemôže stotožovať s rozvojom, je rozvoj bez hospodárskeho rastu len ťažko predstaviteľný.

**Buček (2006)** hovorí, že ekonomický rozvoj je konfrontovaný s celým radom nových výziev. Regionálna politika v Európskej únii sa významne zúčastňuje na procesoch medziregionálneho vyrovnávania a podpore poznatkovo založenej ekonomiky, rozvoja, informatizácií, zvyšovania regionálnej dostupnosti a rozvoji ľudských zdrojov.

**Hamalová (1996)** uvádza, že v súčasnosti sú uplatňované rastové koncepcie rozvoja priestoru zvyrazňujúce predovšetkým meniace sa vlastnosti, preto sa priestorová ekonomika pokúša odpovedať na otázku: Ako priestorové determinanty, väzby a proporcie aktívne ovplyvňujú ďalší sociálno-ekonomický rozvoj.

**Belajová s Fázikovou (2005)** chápu priestor ako dynamickú veličinu a zároveň aj ako spoločensko-ekonomická kategória s vlastnou kvalitou svojich prvkov a spôsobom ich usporiadania a samozrejme aj charakterom ich vzájomných väzieb, ktorými aktívne ovplyvňuje tak všeobecné podmienky reprodukčného procesu, ako aj jeho konečné výsledky.

**Maier a Tódling (1998)** sú toho názoru že rozvoj je hodnotovo orientovaný pojem, o ktorom síce existujú určité predstavy, avšak jeho exaktný obsah v princípe musí každý definovať sám.

## **2 Faktory rozvoja regiónov**

Podľa **Tvrdoňa (1995)** každý región disponuje zdrojmi, ktoré majú dvojaký charakter a pôsobia ako:

- a) **faktory rozmiestňovania** – regionálne zdroje vo funkcii faktorov regionálneho rozvoja môžu byť samotné objektom rozmiestnenia (rozmiestnenie obyvateľstva, infraštruktúry)
- b) **faktory regionálneho rozvoja** – ten istý zdroj, ktorý vo vzťahu k objektu vystupoval ako faktor jeho rozmiestňovania, vzťahujúci sa na príslušné územie sa môže skúmať ako faktor regionálneho rozvoja. Súbor týchto faktorov tvorí potenciál regionálneho rozvoja.

**Buček (1985)** stručne charakterizuje faktory rozmiestnenia a regionálneho rozvoja ku ktorým zaraďuje:

- a) **obyvateľstvo a pracovné zdroje** – dôležitý údaj v tomto faktore je najmä reprodukcia obyvateľstva a tú rozlišujeme na prirodzenú a celkovú
- b) **prírodné zdroje** – sem patria plochy, zdroje vody, zdroje surovín a palív, klimatické podmienky, morfológické podmienky, geografickú polohu.
- c) **infraštruktúra** – delí sa na technickú infraštruktúru (rôzne siete, napr. dopravné siete, energetické siete a vodné zdroje) a sociálnu infraštruktúru (byty, školy, kultúrne zariadenia, zdravotné zariadenia, rekreačné a športové zariadenia).
- d) **ekonomické činnosti** – musí sa realizovať vo všetkých priestorových úrovniach a to na nadnárodnej, národohospodárskej, regionálnej a miestnej.

a) *Obyvateľstvo a pracovné zdroje* považuje **Dubecová (2000)** za významný ukazovateľ budúceho rozvoja, ktorý sleduje z dvoch pohľadov, zo sociálneho pohľadu (vzťahy obyvateľov v regióne) a z ekonomického pohľadu (človek ako výrobca a spotrebiteľ). Stav obyvateľov žijúcich v regióne definuje ako dynamický proces, pretože sa v čase vyvíjajú. Dôležitú úlohu v tomto smere zohráva najmä migrácia.

**Belajová s Fázikovou (2005)** tiež tvrdia, že obyvateľstvo ovplyvňuje rozvoj z dvoch hľadísk. Obyvateľstvo sa zapája do výrobného procesu a cez ponuku práce vplýva na rozvoj regiónu. Na druhej strane obyvatelia ako spotrebiteľia ovplyvňujú rozvoj cez dopyt po tovaroch a službách podmieňujú rozvoj výroby i ponuky služieb.

**Papcunová s Gecíkovou (2007)** definujú vo vzťahu k ekonomickému rozvoju regiónov rozdeľujú demografické charakteristiky na kvalitatívne a kvantitatívne. Medzi kvalitatívne zaraďujú: vekovú štruktúru obyvateľstva, vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva, profesnú štruktúru obyvateľstva ako aj náboženskú

a národnostnú štruktúru obyvateľstva. Kvantitatívne ukazovateľe demografickej charakteristiky obyvateľstva sú: počet obyvateľov, hustota obyvateľstva a prirodzený prírastok. Ďalší ukazovateľ demografickej charakteristiky je mechanický pohyb obyvateľstva (migrácia, dochádzka).

**Tvrdoň (1995)** považuje za najdôležitejší ukazovateľ demografického vývoja, vývoj počtu obyvateľov ovplyvňovaného prostredníctvom prirodzeného a mechanického prírastku obyvateľstva regiónu.

b) *Prírodné zdroje* majú podľa **Belajovej a Fázikovej (2005)** v štrukturovaní priestorového ekonomického systému zvláštny význam. Ovpływujú ekonomický rozvoj v priestore, tým že vytvárajú podmienky pre lokalizáciu ekonomických činností, vplývajú na formovanie sídelnej štruktúry a ovplyvňujú spôsob života obyvateľov v regióne.

**Papcunová s Gecíkovou (2007)** členia prírodné zdroje na: obnoviteľné, čo znamená, že ich vyčerpatelnosť súvisí so spôsobom využívania. Obnoviteľné prírodné zdroje ďalej rozdeľujú na vyčerpatelné (pôda, ozónová vrstva) a nevyčerpatelné (vietor, slnečná energia). Zásoba neobnoviteľných prírodných zdrojov nemôže byť zvyšovaná. Sú to všetky geologické zásoby. Tieto sa môžu deliť na recyklovateľné (kovy) a nerecyklovateľné (ropa, zemný plyn).

**Tvrdoň (1995)** tvrdí, že prírodné zdroje ovplyvňujú ekonomický rozvoj v regióne, pretože každý región má špecifické prírodné podmienky. Prírodné podmienky ovplyvňujúce rozvoj regiónu sú: rozloha územia, geologické pomery, geomorfologické pomery, klimatické pomery, vodné pomery, vegetačný kryt a živočíšstvo.

c) *Infraštruktúra* sa podľa **Bučeka (1985)** rozdeľuje na technickú a sociálnu infraštruktúru.

**Belajová s Fázikovou (2005)** tvrdia že infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja regiónov. Technická infraštruktúra bezprostredne podmieňuje lokalizáciu firiem, ich výkonnosť a aglomeračné efekty. Taktiež ovplyvňuje kvalitu života obyvateľov v regióne. Sociálna infraštruktúra je dôležitá najmä pre uspokojovanie potrieb obyvateľov.

**Papcunová s Gecíkovou (2007)** zaraďujú medzi technickú infraštruktúru tieto zariadenia: dopravné siete, energetické siete, informačnú infraštruktúru, vodovodnú

sieť, odpadové hospodárstvo. Do sociálnej infraštruktúry patria byty a rôzne kultúrne, školské, spoločenské, zdravotnícke zariadenia, ktoré uspokojujú potreby obyvateľstva.

d) *Ekonomické činnosti*, ktoré sú realizované prostredníctvom podnikov majú podľa **Belajovej a Fázikovej (2005)** najvýznamnejší vplyv na rozvoj regiónu prostredníctvom produkcie tovarov a služieb, zdrojom pracovných príležitostí ako aj zdrojom príjmov verejných rozpočtov prostredníctvom daní. Podniky prezentujú výrobné zameranie a hospodársku štruktúru regiónu.

**Dubecová (2000)** tiež konštatuje, že výrobné zameranie územia zvyčajne odráža nosné odvetvie, pre ktoré územie spĺňa požiadavku zabezpečenia surovín, pracovných síl a disponuje ďalšími vhodnými územno technickými predpokladmi. Ekonomické činnosti člení podľa odvetvovej a sektorovej štruktúry. Taktiež ich člení podľa viazanosti na prírodné zdroje na viazané (poľnohospodárstvo, ťažobný priemysel), ktoré priamo využívajú prírodné zdroje a neviazané, priamo nevyužívajú prírodné zdroje.

**Papcunová s Gecíkovou (2007)** uvádzajú jednotlivé ukazovatele prostredníctvom ktorých sa meria ekonomická úroveň regiónov. Sú to najmä počet EAO, počet zamestnaných, index ekonomického zaťaženia, priemerná mzda a miera nezamestnanosti.

Niektorí autori uvádzajú aj ďalšie faktory rozvoja regiónov. **Buček (2006)** medzi takéto faktory zaraďuje informatizačnú infraštruktúru, pretože informácie zohrávajú v súčasnosti dôležitú úlohu. Kvalitné informácie môžu znížiť náklady a dopomôcť k ekonomickému rastu, zvýšiť konkurencieschopnosť, vytvárať nové pracovné miesta ako aj zlepšiť kvalitu života.

Ďalším faktorom pôsobiacim na rozvoj regiónov sú podľa **Bučeka (2006)** priame zahraničné investície. PZI možno definovať ako dlhodobý záujem rezidenta z jednej krajiny o spoločnosť v inej krajine. Najväčším problémom pri PZI je ich koncentrácia do vyspelejších regiónov a tým pôsobia na prehĺbovanie regionálnych disparít. PZI nezabezpečuje vyrovnávanie regionálnych disparít, ale je základný predpoklad pre hospodársky rast.

**Belajová s Fázikovou (2005)** medzi faktory rozvoja regiónov zaraďujú hospodársku politiku vlády. Vláda pôsobí na rozvoj regiónov prostredníctvom monetárnej politiky a to prívom peňažných prostriedkov do regiónov možnosťou získania úveru pre určité subjekty. Ďalej pôsobí prostredníctvom fiškálnej politiky.

Vláda prijme peňazné prostriedky prostredníctvom daní a odvodov a následne ich prerozdeli cez rôzne podpory a dotácie. Pravidlom býva že sa viac podporujú zaostávajúcejšie regióny.

**Maier s Tódlingom** uvádzajú, že jednotlivé regióny majú rôzne lokalizačné predpoklady na hospodárske aktivity. V súvislosti s regionálnym rozvojom sú lokalizačné predpoklady a priestorové štruktúry dôležité preto, lebo priamo ovplyvňujú rozvoj regiónov. Regióny s vhodnými lokalizačnými predpokladmi majú lepšie predpoklady pre rozvoj ako regióny s nevhodnými podmienkami.

### 3 Technická infraštruktúra

Podľa **Belajovej a Fázikovej (2005)** je technická infraštruktúra rozvojový faktor, ktorý podmieňuje alokáciu firiem, ich výkonnosť a efekty. Je rovnako dôležitá aj pre kvalitu života obyvateľov. V súčasnosti je technická infraštruktúra nutnosť pre podniky a domácnosti.

**Dubecová (2000)** tvrdí že technická infraštruktúra má svoje špecifické vlastnosti. Technická infraštruktúra sa vyznačuje malou mobilitou ako aj flexibilitou prispôsobenia sa novým podmienkam. Technická infraštruktúra musí byť k dispozícii v každom čase. Mala by byť komplexne vybudovaná, pretože chýbajúce súčasti technickej infraštruktúry brzdia rozvoj regiónov. Zariadenia technickej infraštruktúry sa vyznačujú dlhou životnosťou a veľkou finančnou náročnosťou.

**Belajová s Fázikovou (2005)** rozdeľujú technickú infraštruktúru na :

- a) *dopravná sieť* – považuje sa za závažný faktor lokalizácie ekonomických aktivít a regionálneho rozvoja, pretože iba funkčné cestné, železničné, vodné, letecké prepravné siete umožňujú prepravovať materiály, tovary i obyvateľstvo a izolované oblasti vtáhovať a približovať k rozvojovým oblastiam
- b) *energetické siete* - sú prezentované elektrickými, plynovými a tepelnými rozvodmi
- c) *vodovodné siete* – budovanie vodovodov, kanalizácií a ČOV nevyhnutnou podmienkou rozvoja regiónu, avšak ich budovanie je investične vysoko náročné



d) *telekomunikačné siete*

e) *odpadové hospodárstvo* - domácnosti, firmy, organizácie sú producenti odpadu každého druhu a preto je dôležité hľadanie spôsobu jeho likvidácie

**Buček (1985)** je toho názoru, že technická infraštruktúra pôsobí ako faktor pre lokalizáciu podnikov, tým že mu poskytuje určité služby a výhody oproti regiónom kde nie je technická infraštruktúra vybudovaná. Hlavné prvky technickej infraštruktúry uvádza : *dopravnú sieť* (cestná doprava, železničná doprava, vodná doprava) *energetickú sieť* (elektrická energia, tepelná energia, zdroje a rozvod plynu) a *vodné siete* (vodovod, kanalizácia, ČOV).

**Dubecová (2000)** definuje technickú infraštruktúru regiónu ako závažný a veľmi rozsiahle členený rozmiestňovací a rozvojový faktor regiónu. Medzi zariadenia infraštruktúry zaraďuje: *dopravná sieť*, *energetická sieť*, *telekomunikačná sieť*, *vodovodná sieť*.

**Tvrdoň (1995)** označuje technickú infraštruktúru za významný faktor rozvoja regiónov. Pôsobí ako lokalizačný faktor, ktorý vytvára všeobecné produkčné a spotrebné podmienky a vŕahuje do ekonomického života aj menej rozvinuté oblasti.

Podľa **Maiera a Tódlinga (1997)** infraštruktúra často prispieva k prehĺbeniu tendencií ku koncentrácii. Aj keď je obvykle k dispozícii od štátu zadarmo, pri jej priestorovom rozložení sa musí prihliadať na aspekty dopytu napr. letiská a medzinárodné rýchlikové spoje sú k dispozícii iba vo väčších mestách .

**Papcunová s Gecíkovou (2007)** uvádzajú ukazovatele pomocou ktorých sa hodnotí úroveň a kvalita vybudovanosti technickej infraštruktúry. Medzi základné ukazovatele patria: dĺžka cestnej siete, hustota cestnej siete, kvalita cestnej siete, podiel obcí a obyvateľov napojených na verejný vodovod, verejnú kanalizáciu a verejný plynovod.

#### **4 Súčasný stav rozvoja technickej infraštruktúry**

Podľa **Ministerstva dopravy,pošt a telekomunikácií (2006)** je súčasný stav *dopravnej infraštruktúry SR* výsledkom niekoľkoročného vývoja. Kvalitná dopravná sieť je jednou z podmienok preto, aby tranzitná doprava nebola pre územie SR zdrojom komplikácií, ale naopak prínosom.

Cestná dopravná sieť bola v roku 2006 tvorená 17 777 km ciest a diaľnic, z čoho diaľnice predstavovali takmer 347 km. Súčasný stav cestnej infraštruktúry je charakterizovaný relatívne hustou sieťou ciest, avšak s nízkym podielom ciest vyšších tried, tzv. nadradenej infraštruktúry (diaľnice a rýchlostné cesty). Tento stav je nevyhovujúci v súvislosti s prekračovanou kapacitou najmä na hlavných medzinárodných cestných ťahoch dôležitých z hľadiska tranzitnej dopravy.

**Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (2006)** tvrdí, že *Infraštruktúra železničnej dopravy* je rovnako ako infraštruktúra cestnej dopravy charakteristická pomerne vysokou hustotou siete so zastaranou technológiou. Dĺžka železničných tratí je 3 657 km, z toho elektrifikovaných je 1 556 km. Základnú kostru siete infraštruktúry železničnej dopravy SR tvorí tzv. trojuholník, ktorého ramená tvoria trate: Košice – Žilina, Žilina – Bratislava a Bratislava – Zvolen – Košice. Ostatné trate sú doplnujúce, resp. spájajúce základné koridory, miestne trate a regionálne trate.

*Letecká doprava* zohráva podľa **Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií (2006)** strategickú úlohu najmä v oblasti zabezpečovania dopravných služieb so zahraničím a prispieva k spoločenskému a ekonomickému rozvoju štátu. Letecká infraštruktúra SR disponuje v súčasnosti dostatočne hustou sieťou letísk, s ich výhodným geografickým rozmiestnením.

**Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (2006)** tvrdí, že *vodná doprava* je významnou súčasťou dopravnej sústavy Slovenskej republiky. Zohráva dôležitú úlohu pri zefektívňovaní tovarovej výmeny, najmä v zahraničnom obchode pri prepravách hromadných, tekutých a kusových zásielok. V porovnaní s ostatnými druhmi dopravy hlavnými výhodami vodnej dopravy sú nižšia energetická náročnosť a ekologická ohľaduplnosť. Dĺžka splavných tokov Slovenska je 250,85 km a dĺžka kanálov predstavuje 38,45 km.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií má rozvoj dopravnej infraštruktúry medzi svojimi prioritami už niekoľko rokov. **Pavol Prokopovič (2004)** uviedol, že hlavnou úlohou pre ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií je vytvárať legislatívne, inštitucionálne, ekonomické a realizačné podmienky pre efektívne využívanie všetkých dostupných finančných zdrojov (zo štátneho rozpočtu, fondov EÚ,

súkromných zdrojov) pre dokončenie rozpracovaných a pripravovaných projektov výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, alebo modernizácie železničných tratí, tak aby najneskôr v roku 2011 bol prepojený západ s východom modernou dopravnou infraštruktúrou a slovenská sieť sa napojila na Transeurópsku dopravnú sieť. V tejto oblasti sa už začali čerpať prvé financie z Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov EÚ.

**Ministerstvo životného prostredia SR (2006)** tvrdí, že zásobovanie obyvateľstva kvalitnou pitnou vodou, odvádzanie a čistenie odpadových vôd sú základným predpokladom pre kvalitu ľudského života a ochranu životného prostredia. Existencia vodohospodárskej infraštruktúry je súčasne predpokladom ďalšieho sociálneho i ekonomického rozvoja na miestnej, regionálnej, štátnej i globálnej úrovni. Ďalej tiež hodnotí, že súčasný stav zásobovania obyvateľstva pitnou vodou z *verejných vodovodov* nie je dostačujúci. Z celkového počtu obyvateľov SR bolo k 1. 1. 2005 zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov 84,9 %.

Podľa **Ministerstva životného prostredia (2006)** je rozvoj *verejných kanalizácií* na Slovensku výrazne zaostávajúci za stavom v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Na systém verejných kanalizácií bolo k 1.1. 2005 napojených 57 % obyvateľov.

Podľa **Ministerstva životného prostredia (2001)** zohrávajú na Slovensku *energetické siete* významnú úlohu. Z medzinárodného hľadiska je to najmä transport energetických surovín ďalej do západnej Európy a z domáceho hľadiska je najdôležitejšie zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a cenovo dostupnej dodávky energetických surovín. V súčasnosti má prístup k zemnému plynu približne 90 % obyvateľov Slovenska. Predpokladá sa že do roku 2010 bude plynofikovaných cca 2000 obcí a bez dodávky plynu zostane okolo 500 obcí u ktorých je to ekonomicky a geograficky nevýhodné.

**Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (2000)** vypracovalo koncepciu rozvoja dopravnej infraštruktúry, v ktorej sú uvedené jednotlivé koncepcie, stratégie a priority pre budovanie dopravnej infraštruktúry s výhľadom do roku 2010. V oblasti cestnej infraštruktúry sa počíta s budovaním diaľnic a rýchlostných ciest prostredníctvom štátneho financovania, európskych fondov ako aj cez PPP projekty. Do

roku 2010 by malo byť na Slovensku 832 km diaľníc. Koncepcia v rozvoji železničnej infraštruktúry počíta s modernizáciou významných medzinárodných železničných tratí. V leteckej doprave sa plánuje modernizácia Letiska M.R. Štefánika v Bratislave a niektorých menších letísk na Slovensku (Sliač, Poprad). Z vodnej dopravy sa plánuje doriešiť zriaďovanie a údržbu splavných vodných ciest.

## 5 Problémy s rozvojom technickej infraštruktúry

Podľa **Kerekeša (2006)** majú samosprávy najväčšie problémy pri čerpaní eurofondov s *náročnou administratívou a vypracovávaním projektovej dokumentácie*, pretože samospráva si musí projekty vypracovať zo svojich zdrojov, ktoré sú obmedzené. Tým pádom sa skracaie možnosť rýchleho čerpania eurofondov.

**Bauer (2005)** si myslí, že najväčší problém pri čerpaní eurofondov je v ich *nerovnomernom rozdeľovaní medzi regiónmi* a s tým súvisiaci *nerovnomerný rozvoj* regiónov. Ako uvádza: na východ smeruje o 10 miliárd Sk menej zo štrukturálnych fondov ako na západ. Bauer je toho názoru, že rozdiely medzi regiónmi Slovenska sa prehlbujú.

Další problém podľa **Bauera (2005)** je *centrálne rozhodovanie* o pridelení financií. Spôsob centrálného rozhodovania sa neosvedčil ako efektívny nástroj znižovania veľkých regionálnych rozdielov. Preto sa v novom plánovacom období 2007-2013 presadil regionálny operačný program. Týmto spôsobom možno zabezpečiť predselekciu projektov tak, aby sa zbytočne neplytvalo zdrojmi na prípravu projektov, ktoré by boli inak zamietnuté, respektíve skončili v zásobníku projektov.

**ČTK (2007)** informovala tiež o problémoch spojených s *centralizovaním rozhodovania* pridelenia peňažných prostriedkov z eurofondov. Predsedovia VÚC kritizovali ministra výstavby a regionálneho rozvoja, že nechce spolupracovať pri čerpaní peňazí z eurofondov a pri tom sú samosprávne kraje zodpovedné zo zákona za rozvoj regiónov. Ministerstvo svoje rozhodnutie odôvodňuje tým, že samosprávne kraje *nemajú dostatok odborníkov*, ktorí by zvládli komplikovanú agendu čerpania peňazí z eurofondov.

**Koterec (2007)** pokladá za problém *nedostatočné kapacity odborníkov*, ktorí by efektívne čerpali peňažné prostriedky zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ.

Podľa **Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja (2007)** patrí medzi problémy s čerpaním fondov EÚ *nevyčerpanie pridelených peňažných prostriedkov*. V analýze z leta 2007 prepadlo Slovensku cca 350 mil. Sk z ESF, ktoré sa nečerpali najmä v JPD Bratislava cieľ 3 a Interreg IIIA Slovensko/Rakúsko.

**Železničná spoločnosť Slovensko a.s (2007)** uvádza ako hlavný problém pri budovaní dopravnej infraštruktúry jej *vysokú investičnú náročnosť*, preto pri jej budovaní je potrebné financovanie z viacerých zdrojov, ktorými sú štátny rozpočet, eurofondy a taktiež verejno-súkromné partnerstvá tzv. PPP projekty.

**Podľa Odboru strategických činností NSK (2007)** medzi najčastejšie nedostatky predkladaných projektov patrili: chýbajúce listy vlastníctva, chýbajúca finančná analýza, chýbajúce programové dokumenty, chýbajúce uznesenie obecného zastupiteľstva o spolufinancovaní projektov a z toho dôvodu nemohli byť projekty úspešné.

## **6 Možnosti získania finančných prostriedkov na rozvoj technickej infraštruktúry**

Podľa **Belajovej a Fázikovej (2005)** sa v podmienkach Slovenska môžu použiť na financovanie projektov podpory regionálneho rozvoja prostriedky : štátneho rozpočtu a štátnych fondov, úvery, rozpočty samosprávnych krajov. Doplnkovým zdrojom k vlastným zdrojom podpory regionálneho rozvoja sú cudzie zdroje zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu Európskej únie. O tieto finančné prostriedky sa môžu uchádzať podnikatelia, samosprávne kraje, obce, mimovládne organizácie prostredníctvom projektov, ktoré schvaľuje riadiaci orgán príslušného operačného programu. V dôsledku vysokej finančnej náročnosti sa pri budovaní infraštruktúry aplikuje viaczdrojové financovanie.

**Vážny (2008)** je toho názoru, že najlepší spôsob ako financovať urýchlenú výstavbu diaľnic v podmienkach Slovenska sú projekty verejno-súkromného partnerstva (PPP projekty), prostredníctvom ktorých by chcelo MDPaT prepojiť diaľnicou Bratislavu s Košicami do roku 2010.

V roku 2007 začalo plynúť nové plánovacie obdobie, pre ktoré sa stal základným dokumentom pre čerpanie prostriedkov z eurofondov **Národný strategický referenčný rámec 2007-2013 (2007)**. NSRR podrobne opisuje jednotlivé operačné programy. Financovanie budovania technickej infraštruktúry bude prebiehať prostredníctvom OP Doprava, OP Životné prostredie a Regionálny operačný program. Operačný program Doprava podporí aktivity spojené s budovaním nadradenej dopravnej infraštruktúry. Riadiacim orgánom je MDPT SR, ktorý môže zazmluvniť projekty v hodnote 3 206 904 595 EUR. V rámci operačného programu ŽP budú podporené projekty na budovanie vodovodov, kanalizačných sietí, ČOV. Tento operačný program bude podporený sumou 1 800 000 000 EUR. Riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie je MŽP SR. ROP sa bude zameriavať na jednotlivé oblasti budovania dostupnej a kvalitnej infraštruktúry miest a obcí (napr. miestne komunikácie, osvetlenie) Prostredníctvom tohto operačného programu môže Slovenská republika čerpať 1 445 000 000 EUR a riadiacim orgánom je MVRR SR.

**Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja (2003)** Slovenskej Republiky vypracovalo dokument Národný rozvojový plán, ktorý bol základný dokument pre čerpanie peňazí z EÚ v rokoch 2004 – 2006. Tieto prostriedky je možné čerpať do roku 2008, pretože v tomto prípade platí zásada N+2. Technická infraštruktúra bola budovaná prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra v rámci ktorého sa podporovali priority dopravná infraštruktúra, enviromentálna infraštruktúra a lokálna infraštruktúra.

**Odbor strategických činností NSK (2007)** uvádza že v rámci OP-ZI bolo na Slovensku podaných 3052 projektov, z ktorých bolo úspešných 1 768, čo predstavuje takmer 60 %. Celkové náklady sa vyšplhali na viac ako 34 mld. Sk.

Ďalšou možnosťou ako podporovať budovanie technickej infraštruktúry sú štátne účelové fondy. **Ministerstvo životného prostredia (2007)** zriadilo na podporu budovania enviromentálnej infraštruktúry štátny účelový fond tzv. enviromentálny fond. Tento fond prioritne podporuje budovanie vodovodov, kanalizácií, ČOV, rekultivácie

skládok odpadov a projekty zamerané na ochranu ovzdušia. Príjmami fondu sú hlavne poplatky za znečisťovanie životného prostredia veľkými znečisťovateľmi. V roku 2007 fond podporil projekty v celkovej hodnote viac ako 1,7 mld. Sk.

## **2 CIEĽ PRÁCE**

Cieľom bakalárskej práce bolo analyzovať rozvoj technickej infraštruktúry v Nitrianskom samosprávnom kraji, so špecifickým zameraním na finančnú podporu zo zdrojov Európskej únie a štátneho enviromentálneho fondu Ministerstva životného prostredia SR.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa bolo potrebné rozpracovať parciálny cieľ, ktorým bol súčasný stav rozvoja technickej infraštruktúry v NSK.



### 3 METODIKA PRÁCE

Záverečná práca je zameraná na zhodnotenie stavu technickej infraštruktúry v Nitrianskom samosprávnom kraji. Prieskumným objektom bol Nitriansky samosprávny kraj a obce spadajúce do jeho územia.

V práci sme sa zamerali na zhodnotenie nasledovných súčastí :

1) Súčasná úroveň rozvoja súčastí technickej infraštruktúry v NSK:

- a) vodovodné siete
- b) kanalizačné siete
- c) ČOV

Úroveň rozvoja enviromentálnej infraštruktúry sme hodnotili na základe týchto ukazovateľov

- a) podiel obcí napojených na verejný vodovod
- b) podiel obcí napojených na verejnú kanalizáciu
- c) podiel obcí napojených na ČOV
- d) podiel obyvateľov napojených na verejný vodovod
- e) podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu

2) Rozvoj enviromentálnej infraštruktúry v NSK za obdobie roku 2007 a jeho financovanie prostredníctvom štátneho enviromentálneho fondu, ktorý sme hodnotili prostredníctvom ukazovateľov

- a) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na budovanie kanalizácií a ČOV
- b) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na budovanie vodovodov
- c) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na odpadové hospodárstvo
- d) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na ochranu ovzdušia

3) Rozvoj technickej infraštruktúry podporený zo zdrojov EÚ prostredníctvom OP-ZI, ktorý sme hodnotili prostredníctvom ukazovateľov:

- a) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na OP-ZI
- b) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na prioritu 2.

Enviromentálna infraštruktúra

c) počet projektov a suma peňažných prostriedkov na prioritu 3. Lokálna infraštruktúra.

Pri spracovaní záverečnej práce sme získali informácie:

- 1) z plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií z roku 2006
- 2) zo štatistických zdrojov ŠÚ SR
- 3) zo zoznamu podporených projektov zo štátneho enviromentálneho fondu z roku 2007 prostredníctvom [www.envirofond.sk](http://www.envirofond.sk)
- 4) zo zoznamu podporených projektov z fondov EÚ dostupných vo výročných správach OP-ZI, v dokumente Implementácia OP-ZI, a na internetovej stránke [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk)

Pri vypracovaní záverečnej práce boli použité vedecké metódy:

- a) analýzy – pri hodnotení možností čerpania peňažných prostriedkov
- b) komparácie – pri medziregionálnom porovnávaní a hodnotení úspešnosti čerpania finančných prostriedkov
- c) dedukcie – pri tvorbe čiastkových ako aj súhrnného záveru
- d) riadeného rozhovoru so starostom – pri získavaní doplňujúcich informácií.

## **4 VÝSLEDKY PRÁCE**

### **1 Podpora rozvoja technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie**

Budovanie infraštruktúry je financované z viacerých zdrojov. Jeden z možných zdrojov financovania rozvoja technickej infraštruktúry sú aj fondy Európskej únie. Na podporu budovania technickej infraštruktúry EÚ zriadila Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) a Kohézny fond (KF). Kohézny fond podporuje financovanie veľmi nákladných infraštruktúrnych projektov z oblasti dopravy a životného prostredia. ERDF sa zameriava tiež na podporu rozvoja infraštruktúry, ale podporujú sa projekty spravidla s nižšími nákladmi ako pri KF. Táto podpora budovania je veľmi potrebná, pretože budovanie technickej infraštruktúry sa vyznačuje vysokou finančnou náročnosťou, ktorú by vnútorné zdroje krajiny nepokryli v plnej miere a jej budovanie by sa výrazne predĺžilo.

#### ***1 Finančné zdroje na podporu rozvoja technickej infraštruktúry zo zdrojov Európskej únie v rokoch 2004-2006***

V roku 2004 začalo pre Slovenskú republiku plynúť prvé skrátené plánovacie obdobie, v ktorom mohlo čerpať finančnú pomoc z fondov Európskej únie. Toto obdobie trvalo od roku 2004 do roku 2006, pričom financie z tohto obdobia sa môžu dočerpať až do roku 2008. Podpora technickej infraštruktúry sa v tomto období realizovala prostredníctvom operačného programu Základná infraštruktúra, ktorý bol schválený ako súčasť Národného rozvojového plánu pre roky 2004-2006.

Technická infraštruktúra bola v plánovacom období (2004-2006) podporovaná najmä z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF – European regional development fund).

Finančná pomoc z ERDF bola určená najmä na:

- a) podporu produktívnych investícií, ktoré prispievajú k tvorbe a zabezpečeniu trvalo udržateľných pracovných miest, najmä

prostredníctvom priamej pomoci investíciám predovšetkým do malých a stredných podnikov.

**b) rozvoj infraštruktúry**

- c) rozvoj vnútorného potenciálu prostredníctvom opatrení, ktoré podporujú regionálny a miestny rozvoj.
- d) rozvoj technickej pomoci, ktorá by mala prebiehať decentralizovane na úrovni operačných programov.

V rokoch 2004-2006 sa ERDF podielal na financovaní opatrení v rámci operačného programu Základná infraštruktúra.

Hlavným cieľom OP Základná infraštruktúra bola podpora vyváženého regionálneho rozvoja prostredníctvom zvyšovania konkurencieschopnosti regiónov. Tento cieľ bol rozpracovaný do jednotlivých priorít, opatrení a podopatrení. OP ZI, ktorý sa strategicky zameriaval na oblasť rozvoja základnej infraštruktúry, t.j. oblastí ktoré boli definované ako jedny z hlavných faktorov spôsobujúcich regionálnu nevyváženosť a nedostatočnú konkurencieschopnosť regiónov.

OP ZI bol určený pre rozvoj regiónov, v ktorých je HDP meraný na obyvateľa menší ako 75% priemeru Európskeho spoločenstva. Na Slovensku to boli regióny NUTS II (Západné, Stredné a Východné Slovensko). V týchto regiónoch išlo hlavne o podporu rozvoja a štrukturálnych zmien regiónov, ktorých rozvoj zaostáva.

V rámci OP ZI boli definované nasledovné priority:

- 1) dopravná infraštruktúra
- 2) environmentálna infraštruktúra
- 3) lokálna infraštruktúra

Cieľom priority Dopravná infraštruktúra bolo odstrániť neuspokojivé parametre dopravnej infraštruktúry a vytvoriť podmienky pre zvýšenie efektivity a kvality dopravného systému na národnej a regionálnej úrovni pri súčasnom znížení negatívnych dopadov dopravy na životné prostredie. Riadiacim orgánom bolo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií. Priorita Dopravná infraštruktúra pozostáva z troch opatrení:

- 1) opatrenie 1.1. Modernizácia a rozvoj infraštruktúry železničnej dopravy
- 2) opatrenie 1.2. Modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry
- 3) opatrenie 1.3. Modernizácia a rozvoj infraštruktúry leteckej dopravy

V danej prioritě sa financovali projekty zamerané napr. na elektrifikáciu železničných tratí, budovanie a rekonštrukcia staníc, budovanie nových úsekov rýchlostných ciest a diaľnic, budovanie obchvatov miesta, inštalácia zariadení na zvýšenie bezpečnosti cestujúcich a i.

Priorita 2 - Environmentálna infraštruktúra mala zabezpečiť zlepšenie životného prostredia a jeho riadenia za účelom vytvorenia pevného základu trvalo udržateľného spoločenského a hospodárskeho rozvoja. Táto priorita sa zameriava na dosiahnutie súladu so smernicami EÚ na ochranu a racionálne využívanie vôd, zníženie znečistenia ovzdušia, odpadové hospodárstvo a ochranu prírodného prostredia. Riadiacim orgánom bolo Ministerstvo životného prostredia. Priorita 2 definovala tieto opatrenia:

- 1) opatrenie 2.1. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd
- 2) opatrenie 2.2. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia
- 3) opatrenie 2.3. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva
- 4) opatrenie 2.4. Ochrana, zlepšenie a obnova prírodného prostredia

V rámci priority 2 environmentálna infraštruktúra boli podporené projekty na budovanie vodovodov, kanalizácií, ČOV, uzatváranie skládok a ich rekultivácia.

Priorita 3 - Lokálna infraštruktúra sa skladá zo štyroch opatrení a niekoľkých podopatrení.

- 1) opatrenie 3.1. Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry v regiónoch
  - a) podopatrenie 3.1.1. Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry
  - b) podopatrenie 3.1.2. Budovanie a rozvoj zdravotníckej infraštruktúry
  - c) podopatrenie 3.1.3 Budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry
  - d) podopatrenie 3.1.4 Budovanie a rozvoj kultúrnej infraštruktúry
- 2) opatrenie 3.2. Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor
- 3) opatrenie 3.3. Budovanie a rozvoj inštitucionálnej infraštruktúry v oblasti regionálnej politiky
- 4) opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí

Riadiacim orgánom pre proritú 3 bolo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja. V tejto prioritě sa podporovali projekty zamerané na rekonštrukciu škôl,

zdravotných stredísk, sociálnych domovov, historických budov, podporoval lacný prístup k internetu a jeho využitie v regionálnom rozvoji, zlepšenie stavu obecného majetku, zlepšenie infraštruktúry vidieka a i.

Slovenská republika mala v budovaní technickej infraštruktúry veľké rezervy a preto sa v skrátanom plánovacom období 2004-2006 dostal medzi operačné programy aj Operečný program Základná infraštruktúra. Toto rozhodnutie hodnotím pozitívne, pretože s finančnou pomocou EÚ mohlo Slovensko rýchlejšie budovať zariadenia technickej infraštruktúry a zlepšiť stav vybavenosti regiónov zariadeniami technickej infraštruktúry, ktoré nám predtým chýbali.

Priority boli sformulované tak aby presne definovali problémy Slovenskej republiky v oblasti budovania technickej infraštruktúry. Najväčšie problémy boli pri budovaní dopravných sietí najmä diaľnic, enviromentálnej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, ČOV) a pri budovaní miestnej infraštruktúry (miestne komunikácie, chodníky, rekonštrukcie verejného osvetlenia)

### Prehľad záujmu VÚC o rozvoj infraštruktúry v regiónoch SR zo zdrojov OP-ZI

Tabuľka č. 1

Kraj	Počet prijatých žiadostí	%	Počet schválených projektov	%	Úspešnosť v %	Oprávnené náklady v SK	oprávnené náklady na 1 obyv. v SK
BB	444	14,55	245	13,86	55,18	7 373 723184	11 263
ZA	342	11,21	183	10,35	53,51	3 466 319 983	4 983
KE	427	13,99	270	15,27	63,23	4 967 629 917	6 288
PO	673	22,05	390	22,06	57,94	7 369 562 590	9 190
<b>NR</b>	<b>504</b>	<b>16,51</b>	<b>307</b>	<b>17,36</b>	<b>60,91</b>	<b>4 877 563 043</b>	<b>6 901</b>
TN	333	10,91	178	10,07	53,45	2 545 292 465	4 243
TT	329	10,78	195	11,03	59,27	4 007 440 656	7 193
Spolu	3 052	100	1 768	100	57,92	34 607 531 838	7 152

(zdroj: [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk); Stav implementácie ŠF k 20.11.2006)

Operačný program Základná infraštruktúra bol realizovaný vo všetkých samosprávnych krajoch s výnimkou Bratislavského samosprávneho kraja.

V rámci celého Slovenska bolo podaných 3 052 žiadostí zameraných na rozvoj infraštruktúry. Z tohto počtu bolo úspešných 1 768 projektov, čo predstavuje úspešnosť

cca 58 %. Celkové náklady sa vyšplhali do výšky 34 mld. Sk. Na jedného obyvateľa pripadá čiastka 7 152 Sk.

Najviac podaných projektov bolo v Prešovskom samosprávnom kraji, ktorý v rámci celého Slovenska patrí k najzaostalejším regiónom. Približne 22 % projektov bolo podaných v tomto regióne. Najmenej projektov bolo podaných v Trnavskom samosprávnom kraji.

Košický samosprávny kraj dosiahol najvyššiu úspešnosť predkladaných projektov, a teda mal najlepšie pripravené projekty . V tomto kraji bolo viac ako 63 % projektov schválených. Nitriansky samosprávny kraj sa umiestnil hneď na druhom mieste s úspešnosťou takmer 61 %. Medzi málo rozvíjajúce regióny zaraďujeme Žilinský a Trenčiansky samosprávny kraj s úspešnosťou projektov len cca 53,5 %. Prešovský samosprávny kraj mal síce najviac podaných a aj najviac schválených žiadostí, avšak ich úspešnosť bola približne 58 %.

Najviac peňažných prostriedkov bolo poskytnutých Banskobystrickému a Prešovskému samosprávnemu kraju, približne 7,4 mld. SK. Najmenej ich dostal Trenčiansky samosprávny kraj, iba niečo cez 2,5 mld. SK. Nitriansky samosprávny kraj získal cca 4,88 mld. SK, čo predstavuje štvrté najvyššie poskytnuté peňažné prostriedky na rozvoj infraštruktúry.

Pri čerpaní peňažných prostriedkov prepočítaných na 1 obyvateľa kraja bol úspešný Banskobystrický smaosprávny kraj, ktorý čerpal viac ako 11 tisíc na 1 obyvateľa, čo vysoko prevyšuje priemer SR. Najmenej získali Žilinský a Trenčiansky samosprávny kraj, menej ako 5 tisíc na obyvateľa. Nitriansky samosprávny kraj sa so svojimi takmer 7 tisícami na 1 obyvateľa umiestnil mierne pod priemerom SR.

Z regionálneho hľadiska hodnotím OP ZI vysoko pozitívne, pretože prostredníctvom tohto operačného programu sme zlepšili kvalitu života obyvateľov Slovenska, najmä v zaostávajúcich regiónoch a neposlednom rade lepšia kvalita infraštruktúry pôsobí na rozvoj regiónu ako lokalizačný faktor.

## **2 *Strategické priority Slovenska pre nové plánovacie obdobie 2007-2013***

Na roky 2007 – 2013 sa základným a strategickým dokumentom Slovenskej republiky, ktorý stanovuje národné priority spolufinancovania zo štrukturálnych fondov

a Kohézneho fondu stal Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky. Kohézna politika EÚ sa bude v programovom období 2007 – 2013 uskutočňovať prostredníctvom príspevkov z fondov v troch hlavných cieľoch :

- 1) Konvergencia
- 2) Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
- 3) Európska územná spolupráca

Národný strategický referenčný rámec SR si stanovil strategický cieľ: **„Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja“** . Strategický cieľ je postavený na troch strategických prioritách:

- 1) Infraštruktúra a regionálna dostupnosť
- 2) Inovácie, informatizácia a znalostná ekonomika
- 3) Ľudské zdroje a zamestnanosť

Podpora budovania infraštruktúry je obsiahnutá v prioritě 1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť. Infraštruktúra sa dostala medzi priority z dôvodu pretrvávajúceho neuspokojivého stavu vybavenosti niektorých regiónov SR. Vybudovaná infraštruktúra má pozitívny vplyv na prílev investícií, lokalizáciu podnikania ako aj na kvalitu života obyvateľov. Na druhej strane nevybudovaná infraštruktúra znižuje konkurencieschopnosť regiónov.

V rámci tejto priority budú projekty zamerané na dobudovanie dopravnej infraštruktúry medzinárodného významu t.z. dobudovanie úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a rekonštrukcia železničných tratí pre zabezpečenie vysokej mobility osôb a tovaru, pri minimálnom zaťažení životného prostredia.

V oblasti enviromentálnej infraštruktúry budú projekty zamerané na dobudovanie vodovodov, kanalizácií, ČOV, ochranu pred povodňami, ochranu ovzdušia, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, racionálne odpadové hospodárstvo.

Dôraz bude tiež kladený na budovanie lokálnej infraštruktúry ako napr. školstvo, zdravotníctvo, kultúra, revitalizácia sídlisk, hromadná doprava.

Rozvoj technickej infraštruktúry sa bude podporovať prostredníctvom viacerých operačných programov a to Doprava, Životné prostredie a pomocou Regionálneho operačného programu



Hlavným cieľom Regionálneho operačného programu je zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a vybavenosti v regiónoch. Napĺňanie uvedeného cieľa bude prispievať k dosahovaniu strategickkej priority Infraštruktúra a regionálna dostupnosť, ktorým je zvýšenie vybavenosti regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich služieb. Z oblasti technickej infraštruktúry bude ROP zameraný na rekonštrukcie verejného osvetlenia, rekonštrukcie miestnych komunikácií, chodníkov, lávok. Prostredníctvom tohto operačného programu môže Slovenská republika čerpať 1 445 000 000 EUR z ERDF a riadiacim orgánom je MVRR SR.

Operačný program Životné prostredie je zameraný na zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR. Ďalej sa chce podieľať na zvýšení vybavenosti regiónov enviromentálnou infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti verejných služieb s ňou súvisiacich. V rámci operačného programu ŽP budú podporené aktivity:

- a) budovanie vodovodov
- b) budovanie kanalizačných sietí a ČOV
- c) budovanie protipovodňových opatrení
- d) podpora separovaného zberu, minimalizácia produkcie odpadov, a ich druhotné využívanie
- e) uzatváranie a rekultivácia skládok.

Tento operačný program bude podporovať projekty sumou 1 800 000 000 EUR prostredníctvom ERDF. Riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie je MŽP SR.

Cieľom operačného programu Doprava je podpora mobility prostredníctvom rozvoja dopravnej infraštruktúry a rozvoja verejnej železničnej osobnej dopravy. OP sa primárne zameriava na výstavbu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry SR a jej integráciu do európskeho dopravného systému Súbežne tiež predstavuje prostriedok pomocou ktorého sa odstránia neuspokojivé parametre dopravnej infraštruktúry a to najmä kvalita, spoľahlivosť a bezpečnosť dopravy. Tento operačný program podporí aktivity spojené s budovaním diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy, rekonštrukciu železničných tratí a rozvoj verejnej osobnej železničnej dopravy. Riadiacim orgánom je MDPT SR, ktorý môže zazmluvniť projekty v hodnote 3 206 904 595 EUR. Tieto budú financované z Kohézneho fondu a ERDF.

## 2 Úroveň rozvoja technickej infraštruktúry v Nitrianskom samosprávnom kraji

Úroveň rozvoja technickej infraštruktúry je dôležitým faktorom pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu. Región v ktorom nie je vybudovaná a ani sa nebuduje technická infraštruktúra sa len veľmi ťažko môže rozvíjať a konkurovať ostatným regiónom. Technická infraštruktúra má významný vplyv na alokáciu firiem v regióne a ich výkonnosť. Taktiež je dôležitá pre kvalitu života obyvateľov. Na druhej strane koncentrácia obyvateľstva alebo lokalizácia firiem vytvára tlaky na rozvoj technickej infraštruktúry v priestore.

Vybudovaná technická infraštruktúra pomáha vytvárať v regióne aglomeračné efekty. Sú to výhody regiónu spôsobené lokalizáciou priemyslu a výrobných služieb a následné výhody spôsobené špecializáciou, koncentráciou a kombináciou výrobkov. Technická infraštruktúra vytvára urabnizačné externé efekty, pretože sa prejavujú medzi podnikom a rozličnými prvkami regiónu.

### Úroveň rozvoja enviromentálnej infraštruktúry

Tabuľka č. 2

okresy	počet obcí	počet obcí s vodovodom	% obcí s vodovodom	počet obcí s kanalizáciou	% obcí s kanalizáciou	počet obcí s ČOV	% obcí s ČOV
Komárno	41	39	95,12	9	21,95	11	26,83
Levice	89	65	73,03	15	16,85	17	19,1
Nitra	59	51	86,44	20	33,9	13	22,03
Nové Zámky	62	56	90,32	16	25,81	9	14,52
Šaľa	13	13	100	9	69,23	4	30,77
Topoľčany	55	48	87,27	9	16,36	7	12,73
Zlaté Moravce	32	25	78,13	13	40,63	13	40,63
NSK	351	297	84,62	91	25,93	74	21,08
SR	2 882	2 172	75,36	526	18,25	460	15,96

(zdroj: <http://www.enviro.gov.sk> , stav k 31.12.2006 - vodovod)  
stav k 31.12.2004 – kanalizácia, ČOV)

Nitriansky samosprávny kraj je v oblasti vybudovaných verejných vodovodov a zásobovania obyvateľstva pitnou a nezávadnou vodou na relatívne vysokej úrovni. Celkovo je na verejnú vodovodnú sieť napojených 297 obcí v ktorých žije 637 929

obyvateľov t.j. 85 – 90 % Najlepšie je vodovodná sieť vybudovaná v okrese Šaľa (100 % obcí napojených na vodovod) a Komárno ( 95 % obcí napojených na vodovod). Najhoršia situácia je v okresoch Levice ( 73 % obcí napojených na vodovod) a Zlaté Moravce ( 78 % obcí napojených na vodovod).

Avšak percentuálne zastúpenie obyvateľov napojených na verejný vodovod v okresoch Levice a Zlaté Moravce je vyššie (88 a 81 %). Vodovod v týchto okresoch nemajú už len menšie obce, pre ktoré je to finančne náročné a samé by nedokázali vybudovať vodovodnú sieť. Na druhej strane okres Šaľa je okres zameraný na chemický priemysel, ktorý v určitej miere znečisťuje životné prostredie. Aj z tohto dôvodu bolo potrebné vybudovať enviromentálnu infraštruktúru na vysokej úrovni.

### Počet obyvateľov a percento obyvateľov napojených na vodovod a kanalizáciu v NSK

Tabuľka č 3.

okresy	Počet obyvateľov	počet obyv. zásobovaných z verejných vodovodov	% obyv. zásobovaných z verejných vodovodov	počet obyv. s verejnou kanalizáciou	% obyv. s verejnou kanalizáciou
Komárno	106 956	91 373	85,43	31557	29,50
Levice	118 522	104 356	88,05	50628	42,72
Nitra	163 719	141 994	86,73	84340	51,52
Nové Zámky	147 442	141 208	95,77	59505	40,36
Šaľa	54 125	50 065	92,50	24764	45,75
Topoľčany	74 037	74 006	99,96	31474	42,51
Zlaté Moravce	42 996	34 927	81,23	12751	29,66
NSK	707 797	637 929	90,13	295 019	41,68

(zdroj: <http://www.enviro.gov.sk> , stav k 31.12.2006)

stav k 31.12.2004 – kanalizácia)

Budovanie kanalizačných sietí výrazne zaostáva za budovaním vodovodných sietí v Nitrianskom samosprávnom kraji. Na kanalizáciu je napojených len 91 obcí čo predstavuje necelých 26 %. Na kanalizačnú sieť je napojených 42 % obyvateľov. (295 019 obyv.). Kanalizáciu nemajú vybudovanú ani väčšie vidiecke sídla, avšak mestá ju majú dobudovanú. Z okresov je najlepšia situácia v okrese Šaľa ( 70 % obcí). Najhoršia situácia s budovaním kanalizácii je v okrese Levice a Topoľčany ( cca 16 % obcí)

Zaujímavosťou je že v 13 obciach okresu Zlaté Moravce napojených na kanalizačnú sieť žije len 30 % obyvateľstva okresu. Pričom v ostatných okresoch je zastúpenie obyvateľstva na kanalizačných sietiach oveľa vyššie. Z uvedeného vyplýva,

že kanalizáciu majú v okrese Zlaté Moravce menšie obce a okresné mesto. Väčšie obce boli pravdepodobne neúspešné pri získavaní peňažných prostriedkov, alebo nemajú rozpracovanú projektovú dokumentáciu rozvoja kanalizácii v obci.

Stav rozvoja ČOV je v Nitrianskom samosprávnom kraji ešte horší ako rozvoj kanalizačných sietí. ČOV má len 74 obcí čo predstavuje 21,08 %. Z okresov je na tom najlepšie okres Zlaté Moravce ( cez 40 % obcí) a najhoršie okres Topoľčany a Nové Zámky ( pod 20 % obcí). V okrese Zlaté Moravce vidíme paradox, pretože ČOV majú vybudovanú na uspokojivej úrovni, ale pri budovaní vodovodnej siete sú pod priemerom NSK. Tento jav by som zdôvodnil tým, že sú rozdiely v schopnostiach starostov jednotlivých obcí v regióne. Vo väčšine obcí okresu Zlaté Moravce v ktorých sa budovala vodovodná sieť sa tiež v krátkom čase vybudovala aj kanalizácia a ČOV.

#### Počet obcí s nevybudovanou enviromentálnou infraštruktúrou

Tabuľka č. 4.

okresy	počet obcí	počet obcí bez vodovodu	%obcí bez vodovodu	počet obcí bez kanalizácie	% obcí bez kanalizácie	počet obcí bez ČOV	% obcí bez ČOV
Komárno	41	2	4,88	32	78,05	30	73,17
Levice	89	24	26,97	74	83,15	72	80,90
Nitra	59	8	13,56	39	66,10	46	77,97
Nové Zámky	62	6	9,68	46	74,19	53	85,48
Šaľa	13	0	0,00	4	30,77	9	69,23
Topoľčany	55	7	12,73	46	83,64	48	87,27
Zlaté Moravce	32	7	21,88	19	59,38	19	59,38
NSK	351	54	15,38	260	74,07	277	78,92
SR	2 882	710	24,64	2356	81,75	2422	84,04

(zdroj: <http://www.enviro.gov.sk> , stav k 31.12.2006)

stav k 31.12.2004 – kanalizácia)

NSK má relatívne dobre vybudovanú vodovodnú sieť. Jediný okres, ktorý ju nemá kvalitne vybudovanú je okres Levice, v ktorom až 24 obcí nemá vodovod. Rozvoj kanalizácie a ČOV výrazne zaostáva za rozvojom vodovodov. Až 75 % obcí v NSK nemá vodovod a ČOV. Kanalizačná sieť a ČOV by sa mali budovať v okresoch Levice, Nové Zámky, Topoľčany, Komárno, ktoré majú problémy súvisiace s nevybudovanou komplexnou enviromentálnou infraštruktúrou.

Nevyvážený pomer medzi rozvojom vodovodov a kanalizácii je z dlhodobého hľadiska neudržateľný, pretože k obyvateľom sa dostane kvalitná pitná voda, avšak bez vybudovanej kanalizácie a ČOV sa táto voda kontaminuje a vypúšťa do prostredia

a znečisťuje životné prostredie v regióne. Obce, ktoré nemajú vybudovanú kanalizačnú sieť a ČOV riešia svoju situáciu používaním žump. Žumpy obyčajne presakujú a splašky sa dostávajú do spodných vôd a kontaminujú životné prostredie. Ďalší problém nastáva pri vyprázdňovaní žump. Splašky sa len málokedy prevezú do ČOV na prečistenie, obyčajne skončia v poliach alebo riekach a tým sa kontaminuje povrchová voda a pôda.

Z uvedených údajov môžeme identifikovať regióny v ktorých rozvoj enviromentálnej infraštruktúry nezodpovedá požiadavkam a v ktorých je technická infraštruktúra budovaná systematicky. Medzi okresy s relatívne uspokojivo vybudovanou enviromentálnou infraštruktúrou patria okresy:

- Šaľa
- Nitra
- Zlaté Moravce

Okresy ktoré v systematickom rozvoji enviromentálnej infraštruktúry zaostávajú sú:

- Levice
- Topoľčany
- Komárno - v oblasti kanalizačných sietí a ČOV

Na záver kapitoly by som odporúčal v Nitrianskom samosprávnom kraji riešiť problém disproporcality vodovod-kanalizácia, pretože súčasný stav nie je trvalo udržateľný. Obce v NSK by sa mali zaujímať o možnosti budovania najmä kanalizačných sietí a ČOV, aby sa nekontaminovalo životné prostredie a zabezpečil sa tak trvalý rozvoj regiónu. Popri prioritnom budovaní kanalizácií a ČOV by sa malo pokračovať v budovaní vodovodných sietí v obciach, ktoré ju ešte nemajú vybudovanú (najmä okres Levice).

### **3 Podpora rozvoja enviromentálnej infraštruktúry v NSK zo štátneho fondu MŽP SR.**

Na rozvoj technickej infraštruktúry sa v Slovenskej republike poskytujú nenávratné finančné príspevky zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rôznych fondov.

Ministerstvo životného prostredia pre tento účel zriadilo Enviromentálny fond pomocou ktorého sa podporuje výstavba vodovodov, kanalizácii, rekultivácia skládok odpadu a iné aktivity spojené s ochranou životného prostredia. Finančná podpora z fondu má formu dotácie alebo úveru. Dotácia je nenávratný finančný príspevok od poskytovateľa, úver sa musí splatiť v dohodnutej dobe a s dohodnutým úrokom. Pri poskytovaní týchto finančných výpomocí sa vyžaduje spolufinancovanie prijímateľa dotácie alebo úveru a to vo výške minimálne 5 % z celkovej žiadanej sumy.

Peňažné prostriedky z envirofondu je možné použiť hlavne na podporu budovania enviromentálnej infraštruktúry a politiky na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

Celkovo bolo v roku 2007 z enviromentálneho fondu vyčerpaných 1 718 696 368 Sk. V Nitrianskom samosprávnom kraji sa použilo 239 842 000 Sk čo predstavuje 13,95 % peňažných prostriedkov použitých na podporu rozvoja enviromentálnej infraštruktúry.

**Dotácie z Envirofondu do NSK rozdelené podľa druhu budovanej enviromentálnej infraštruktúry v roku 2007** Tabuľka č. 5.

druh akcie	počet projektov	suma poskytnutých peňažných prostriedkov
kanalizácia a ČOV	29	163 662 000
vodovodná sieť	10	33 700 000
odpadové hospodárstvo	12	42 020 000
ochrana ovzdušia	1	460 000
spolu envirofond	52	239 842 000

(zdroj [www.envirofond.sk](http://www.envirofond.sk), stav k 31.12.2007)

Peňažné prostriedky z envirofondu boli použité na budovanie enviromentálnej infraštruktúry – ČOV, kanalizácie, vodovody, rekultivácia skládok, ktorá pomáha zlepšiť životné prostredie v regiónoch. Najviac peňažných prostriedkov bolo čerpaných na budovanie kanalizačných sietí a ČOV, až 68 % (163 662 000 Sk). Na budovanie vodovodných sietí bolo použitých 14 % z celkovej sumy peňažných prostriedkov envirofondu (33 700 000 Sk). Odpadové hospodárstvo ako ďalší typ technickej infraštruktúry vyčerpalo 17 % peňažných prostriedkov envirofondu, čo predstavuje 42 020 000 Sk. Projekt na podporu ochrany ovzdušia vyčerpil len 460 000 Sk z prostriedkov envirofondu.

**Počet podporených projektov a suma poskytnutých peňažných prostriedkov rozdelené podľa okresov NSK za rok 2007.** Tabuľka č. 6.

Okresy	počet projektov	suma poskytnutých peňažných prostriedkov z envirofondeu
Komárno	2	7 100 000
Levice	9	45 000 000
Nitra	12	52 800 000
Nové Zámky	4	14 380 000
Šaľa	1	2 000 000
Topoľčany	16	80 462 000
Zlaté Moravce	8	38 100 000
NSK – spolu	52	239 842 000

(zdroj www.envirofond.sk, stav k 31.12.2007)

V NSK bolo úspešných spolu 52 projektov na podporu rozvoja enviromentálnej infraštruktúry. Najviac úspešne podaných projektov mal okres Topoľčany, až 16 projektov, na ktoré dostal dotáciu viac ako 80 mil. Sk. Rozvoj enviromentálnej infraštruktúry sa tiež úspešne podarilo posunúť v okresoch Nitra (12 projektov) a Levice (9 projektov). Okresy ktoré minimálne čerpali dotácie z envirofondeu sú Šaľa a Komárno, pretože sa viac zamerali na pomoc z fondov EÚ a v okrese Šaľa nie je potreba budovania vodovodov a kanalizácií, pretože tento druh enviromentálnej infraštruktúry tam už je vybudovaný na vysokej úrovni.

**Počet podporených projektov a suma poskytnutých peňažných prostriedkov na enviromentálnu infraštruktúru v okresoch NSK za rok 2007** Tabuľka č. 7.

Okresy	počet podporených projektov na ČOV a kanalizáciu	suma poskytnutých peňažných prostriedkov na ČOV a kanalizáciu	počet podporených projektov na vodovod	suma poskytnutých peňažných prostriedkov na vodovod
Komárno	0	0	0	0
Levice	3	19 800 000	2	8 200 000
Nitra	7	41 700 000	2	3 900 000
Nové Zámky	2	8 300 000	1	3 600 000
Šaľa	0	0	0	0
Topoľčany	10	59 762 000	5	18 000 000
Zlaté Moravce	7	34 100 000	0	0
NSK – spolu	29	163 662 000	10	33 700 000

(zdroj www.envirofond.sk, stav k 31.12.2007)

V Nitrianskom samosprávnom kraji sa najviac peňažných prostriedkov použilo na budovanie kanalizácií a ČOV. Z celkovej sumy poskytnutej pre NSK to bolo 163 662 000 Sk. čo predstavuje približne 68 % . Na budovanie tohto typu technickej

infraštruktúry išlo preto najviac prostriedkov, pretože v jej budovaní má NSK najväčšie rezervy. Najlepšie sa presadili projekty z okresov Topoľčany, Nitra a Zlaté Moravce. Na druhej strane sú okresy Šaľa a Komárno, v ktorých nebol úspešný ani jeden projekt. Tieto okresy majú rozdielne postavenie v budovaní ČOV a kanalizácií. V okrese Šaľa je ČOV a kanalizácia vybudovaná na uspokojivej úrovni a nie je tu potreba budovať tento druh infraštruktúry. Avšak okres Komárno v budovaní ČOV a kanalizácii zaostáva za priemerom NSK. Pravdepodobne nepodali projekty v dostatočnej kvalite na Ministerstvo životného prostredia SR a preto nemali ani jeden úspešný projekt. Okres Komárno sa vo väčšej miere zamerlal na podporu budovania kanalizácií a ČOV zo zdrojov EÚ.

Na budovanie vodovodnej siete v NSK sa použilo 33 700 000 Sk, čo predstavuje 14 % z celkových finančných prostriedkov z envirofondu poskytnutých do NSK. Najúspešnejší okres v čerpaní týchto prostriedkov bol okres Topoľčany, do ktorého išlo 18 000 000 Sk (53%). Výstavba tohto druhu infraštruktúry neprebíhala v okresoch Šaľa a Komárno, pretože tieto okresy majú vodovodnú sieť už vybudovanú na 100 resp. 95 %. Okres Zlaté Moravce pravdepodobne neuspel so žiadnym projektom a preto nedostal žiadne peňažné prostriedky na budovanie obecných vodovodov.

Ďalšie odvetvie enviromentálnej infraštruktúry, ktoré bolo podporené z enviromentálneho fondu MŽP SR je odpadové hospodárstvo, nakladanie s odpadmi a podpora ochrany ovzdušia.

**Počet podporených projektov a suma poskytnutých peňažných prostriedkov na odpadové hospodárstvo a ovzdušia v okresoch NSK za rok 2007**

Tabuľka č. 8.

okresy	počet podporených projektov na odpad	suma poskytnutých peňažných prostriedkov na odpad	počet podporených projektov na ovzdušie	suma poskytnutých peňažných prostriedkov na ovzdušie
Komárno	2	7 100 000	0	0
Levice	4	17 000 000	0	0
Nitra	2	6 740 000	1	460 000
Nové Zámky	1	2 480 000	0	0
Šaľa	1	2 000 000	0	0
Topoľčany	1	2 700 000	0	0
Zlaté Moravce	1	4 000 000	0	0
NSK - spolu	12	42 020 000	1	460 000

(zdroj [www.envirofond.sk](http://www.envirofond.sk), stav k 31.12.2007)



Odpadové hospodárstvo bolo v NSK podporené sumou 42 020 000 Sk. čo je 17 % z poskytnutých peňažných prostriedkov pre NSK. V tomto prípade bol najúspešnejší okres Levice so 4 projektami v hodnote 17 000 000 Sk (40 %). Na opačnom póle sú okresy Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany a Zlaté Moravce. Každý okres mal 1 úspešný projekt.

Na ochranu ovzdušia bol v NSK realizovaný len 1 projekt a to v okrese Nitra. Jeho celková hodnota bola 460 000 Sk. Predmetom projektu bol ohrev a vykurovanie rodinného domu tepelným čerpadlom.

Envirofond hospodári s peňažnými prostriedkami, ktoré získal od znečisťovateľov životného prostredia cez rôzne poplatky. Enviromentálnu daň, ktorá by bola ďalším príjmom envirofonde, sa v podmienkach Slovenska neuplatňuje. Takéto využívanie poplatkov za znečisťovanie životného prostredia je správny prístup k ochrane životného prostredia a znižovaniu dopadov znečisťovateľov na životné prostredie. Vybierané peňažné prostriedky sa následne efektívne použijú na budovanie enviromentálnej infraštruktúry, ktorá slúži nielen na ochranu životného prostredia, ale pokladá sa za jeden z lokalizačných faktorov rozvoja regiónov.

Podpora rozvoja enviromentálnej infraštruktúry prostredníctvom štátneho fondu je potrebná, pretože regióny Slovenska nemajú vybudovanú kanalizáciu a ČOV, niektoré aj vodovodnú sieť na uspokojivej úrovni. Každoročne sa takto preinvestuje viac ako 1,7 mld. Sk. NSK čerpal pomoc takmer 250 mil. Sk. Najviac peňažných prostriedkov čerpali projekty na výstavbu kanalizácií a ČOV, pretože tento druh enviromentálnej infraštruktúry najviac chýba v regiónoch Slovenska. Prostredníctvom envirofonde boli podporené projekty napr:

- **Obec Jarok** – Čistiareň odpadových vôd
- **Obec Rišňovce** - ČOV a kanalizácia
- **Obec Host'ovce** – kanalizačná sieť
- **Obec Hontianske Trst'any** – celoobecný vodovod
- **Obec Hronovce** – rekultivácia skládky TKO

## 4 Analýza využitia zdrojov z priority 2 enviromentálna infraštruktúra OP-ZI v NSK

Operačný program Základná infraštruktúra si stanovil medzi priority podporu budovania enviromentálnej infraštruktúry. Druhá priorita, Enviromentálna infraštruktúra, ktorá mala za úlohu zlepšiť neuspokojivý stav budovania enviromentálnej infraštruktúry v regiónoch sa realizovala aj na území NSK. V Nitrianskom samosprávnom kraji sa uskutočnilo 32 investičných akcií, ktoré mali za cieľ zlepšiť ochranu ovzdušia v kraji, racionálne využívanie vôd ako aj zlepšiť nakladanie s odpadmi. Projekty sa zameriavali hlavne na budovanie vodovodov, kanalizácií, ČOV a rekultivácie skládok TKO.

### Počet podporených projektov a suma čerpaných peňažných prostriedkov na Prioritu 2. Enviromentálna infraštruktúra OP-ZI v NSK

Tabuľka č. 9.

Okresy	počet realizovaných projektov	suma čerpaných peňažných prostriedkov v Sk	suma čerpaných peňažných prostriedkov v Sk na 1 obyvateľa
Komárno	9	187 932 469	1758
Levice	3	272 632 584	2304
Nitra	5	63 558 592	388
Nové Zámky	4	71 957 612	489
Šaľa	7	146 921 202	2716
Topoľčany	1	23 188 939	313
Zlaté Moravce	3	36 595 097	852
NSK – spolu	32	802 786 495	1135

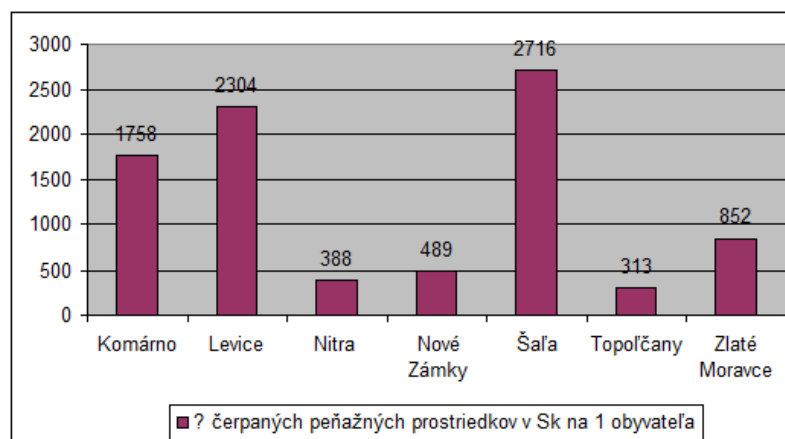
(zdroj : [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk), stav ku dnu 26.1.2007)

V Nitrianskom samosprávnom kraji sa realizovalo celkom 32 projektov z priority 2. Enviromentálna infraštruktúra. Rozvoj sa najlepšie posunul v okresoch Komárno a Šaľa. Pomalé tempo rozvoja mali okresy Topoľčany, Levice a Zlaté Moravce.

Z celkovej sumy peňazí (802 786 495 Sk), ktorú čerpali okresy NSK na budovanie enviromentálnej infraštruktúry prostredníctvom OP-ZI najviac získal okres Levice, až 272 632 584 Sk, čo predstavuje až 34 %. Medzi okresy, ktoré úspešne čerpali peňažné prostriedky z priority 2. patrili aj okresy Komárno a Šaľa.

Medzi menej úspešné okresy NSK patrili okres Zlaté Moravce a okres Topoľčany, ktoré čerpali len 5 % respektíve iba 3 % z celkovej sumy.

**Čerpané peňažné prostriedky z priority 2. Enviromentálna infraštruktúra do okresov NSK na 1 obyvateľa** Graf č. 1.



(zdroj : [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk), stav ku dnu 26.1.2007)

Keď sa na čerpanie peňažných prostriedkov pozrieme cez prepočet na 1 obyvateľa, potom najviac financií dostal okres Šaľa, na 1 obyvateľa dostal až 2 716 Sk. Ďalšie úspešné okresy sú okres Levice (2 304 Sk) a okres Komárno (1 750). Na opačnom konci v čerpaní finančných prostriedkov sa nachádzajú okresy Topoľčany (313 Sk), Nitra (388 Sk) a Nové Zámky (489 Sk) .

Z uvedených výsledkov môžem tvrdiť, že okresy Levice a Topoľčany budovali svoju enviromentálnu infraštruktúru prostredníctvom štátneho fondu MŽP SR, kde dosahovali vysoké hodnoty pri čerpaní peňažných prostriedkov. Avšak pri čerpaní prostriedkov z EÚ prostredníctvom OP-ZI boli tieto okresy oveľa menej úspešné.

Na druhú stranu v čerpaní financií prostredníctvom OP-ZI dosiahli výborné hodnoty okresy Komárno a Šaľa, ktoré vyčerpali 41 % peňažných prostriedkov priority 2. v NSK, avšak pri čerpaní prostriedkov prostredníctvom envirofondu neboli tieto okresy až tak úspešné.

Pri čerpaní peňažných prostriedkov z priority 2. Enviromentálna infraštruktúra sa vyskytla jedna zaujímavosť, ktorá skresľuje konečné výsledky. Je to suma čerpaných prostriedkov pre okres Levice. Okres Levice čerpal suverénne najviac peňažných prostriedkov spomedzi všetkých okresov NSK. Avšak toto je spôsobené jednou vysoko finančne náročnou investičnou akciou, ktoru bolo rozšírenie kanalizácie a ČOV v meste Šahy, ktorá získala 244 775 100 Sk, čo predstavuje 90 % peňažných prostriedkov čerpaných v okrese Levice.

**Čerpané peňažné prostriedky v NSK na budovanie enviromentálnej infraštruktúry**

Tabuľka č. 10.

druh akcie	počet projektov	suma poskytnutých peňažných prostriedkov z envirofóndu	suma poskytnutých peňažných prostriedkov z priority 2
kanalizácia a ČOV	37	163 662 000	425 888 258
vodovodná sieť	11	33 700 000	7 667 450
odpadové hospodárstvo	28	42 020 000	246 332 817
ochrana ovzdušia	6	460 000	77 239 070

(zdroj: vlastné spracovanie)

Z enviromentálnej infraštruktúry sa prioritne podporovalo budovanie kanalizácií a ČOV, ktoré čerпали aj najviac peňažných prostriedkov z oboch možných zdrojov financovania. Vodovodná sieť sa podporovala menej ako v minulosti, pretože tento druh infraštruktúry už bol vybudovaný na uspokojivej úrovni. Z odpadového hospodárstva sa najviac podporovali rekultivácie skládok TKO. Tento druh enviromentálnej infraštruktúry čerpal spolu takmer 300 mil Sk. Ochrana ovzdušia bola najmenej podporovaná aktivita z oblasti enviromentálnej infraštruktúry, podporených bolo spolu len 6 projektov.

Budovanie enviromentálnej infraštruktúry a najmä kanalizačných sietí a ČOV si vyžaduje prioritnú pozornosť MŽP SR, pretože Slovensko výrazne zaostáva v rozvoji enviromentálnej infraštruktúry. Rozdelenie peňažných prostriedkov zohľadňovalo prioritnú potrebu budovania kanalizácií a ČOV podporením nasledovných projektov napr. :

- **Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Nitra - Šahy** - rozšírenie kanalizácie a ČOV
- **Obec Žikava** - Kanalizácia obce Žikava

- **Obec Slatina** - Dobudovanie kanalizácie v obci Slatina za účelom skvalitnenia života jej obyvateľov a lepšej ochrany životného prostredia

## 5 Analýza využitia zdrojov z priority 3. lokálna infraštruktúra OP–ZI v NSK

Ďalším druhom infraštruktúry, ktorý bol budovaný prostredníctvom OP ZI bola Lokálna infraštruktúra, ktorá bola definovaná v Priorite 3. OP ZI. Prostredníctvom tejto priority sa vypracovávali najmä územné plány obcí a rekonštrukcie miestnych komunikácií, chodníkov, lávok a verejného osvetlenia.

### Počet podporených projektov a suma čerpaných peňažných prostriedkov na Prioritu 3. Lokálna infraštruktúra OP-ZI

Tabuľka č. 11.

Okresy	počet realizovaných projektov	suma čerpaných peňažných prostriedkov v Sk	suma čerpaných peňažných prostriedkov v Sk na 1 obyvateľa
Komárno	28	137 689 956	1288
Levice	17	25 518 169	216
Nitra	20	145 541 786	889
Nové Zámky	17	140 660 090	956
Šaľa	14	99 384 495	1837
Topoľčany	9	47 534 677	642
Zlaté Moravce	9	58 540 308	1363
NSK – spolu	114	654 869 481	926

(zdroj : [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk), stav ku dnu 26.1.2007)

Na území Nitrianskeho samosprávneho kraja sa realizovalo 114 projektov (priestorové rozmiestnenie vid' príloha 1.) prostredníctvom Priority 3. Lokálna infraštruktúra OP-ZI v celkovej hodnote 654 869 481 Sk. Suma peňažných prostriedkov čerpaných na jedného obyvateľa predstavuje 926 Sk.

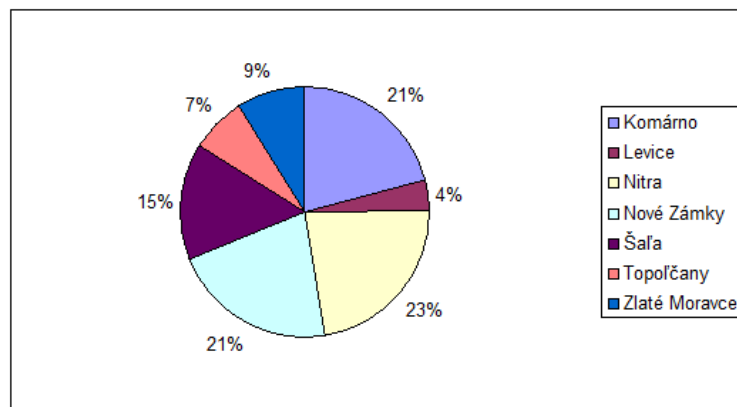
Najviac projektov z priority 3. bolo realizovaných v okrese Komárno, až 28 úspešných projektov. Najmenej ich bolo úspešných z okresov Topoľčany a Zlaté Moravce, iba 9 projektov. Avšak nemôžem povedať že tieto okresy boli neúspešné pri predkladaní projektov. Pretože o úspešnosti hovorí ukazovateľ suma peňažných prostriedkov čerpaných na 1 obyvateľa.

Úspešný okres pri čerpaní prostriedkov k financovaniu budovania lokálnej infraštruktúry bol jednoznačne okres Šaľa, ktorý čerpal 1837 Sk na 1 obyvateľa. To predstavuje takmer dvojnásobok priemeru NSK. Druhým najúspešnejším okresom NSK bol okres Zlaté Moravce, ktorý čerpal na obyvateľa takmer 1363 Sk. Tu je zreteľné že v okrese Zlaté Moravce sa realizovali investične náročnejšie akcie ako napr. rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a osvetlenia v obciach Machulince, Neverice a Volkovce.

Menej úspešný okres pri čerpaní prostriedkov bol okres Topoľčany (642 Sk/obyv) a málo peňažných prostriedkov sa tiež čerpal v okrese Levice, na obyvateľa len 216 Sk. Tu sa obce a ich starostovia viac zamerali na tvorbu územných plánov a programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktoré su menej investične náročné.

**Čerpané peňažné prostriedky z priority 3. Lokálna infraštruktúra do okresov NSK v percentách.**

Graf č. 2.



(zdroj : [www.strukturalnefondy.sk](http://www.strukturalnefondy.sk), stav ku dnu 26.1.2007)

Najviac peňažných prostriedkov čerпали obce v okrese Nitra 23%, Nové Zámky 21% a Komárno 21%. Na druhej strane najmenej ich čerпали okresy Zlaté Moravce, Topoľčany a Levice.

Lokálna infraštruktúra predstavuje dôležitú časť infraštruktúrneho vybavenia sídiel najmä obcí. Najvýznamnejšie projekty v tejto prioritě boli:

- rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníkov
- rekonštrukcie verejného osvetlenia
- tvorba územných plánov
- rekonštrukcie námestí
- rekonštrukcie nemocníc, škôl, kultúrnych stredísk

V novom plánovacom období sa všetky aktivity spojené s lokálnou infraštruktúrou budú podporovať prostredníctvom ROP, čím by sa mala zabezpečiť decentralizácia rozhodovania v oblasti budovania lokálnej infraštruktúry.

V podmienkach Slovenska je najväčšia potreba pri rozvoji lokálnej infraštruktúry v rekonštrukcii ciest 2. a 3. triedy, ktoré sú spravované VÚC (viď príloha 3). a miestnych komunikácií vo vlastníctve obcí. Miestne a regionálne komunikácie sú zničené v dôsledku rastúcej dopravy, slabej údržby a najmä budovaním enviromentálnej infraštruktúry pod miestnymi komunikáciami, čo si vyžaduje ich rekonštrukciu. Jednotlivé investičné akcie boli vo veľkej miere zamerané na rekonštrukciu miestnych komunikácií a chodníkov ako napr:

- **Obec Čifáre** - Rekonštrukcia a skvalitnenie lokálnej infraštruktúry v obci Čifáre
- **Obec Machulince** - Zlepšenie miestnej infraštruktúry rekonštrukciou a úpravou peších chodníkov, lávok, miestnych komunikácií a verejného priestranstva ako aj zachovanie miestnej identity a kultúrnej kontinuity obce Machulince prostredníctvom renovácie miestnej remeselnej dielne
- **Obec Neded** - Cesty do Európy – rekonštrukcia miestnej infraštruktúry v obci Neded
- **Obec Neverice** - Rekonštrukcia a úprava verejných plôch peších a miestnych komunikácií a zriadenie autobusových zastávok.
- **Obec Volkovce** - Komplexné zlepšenie miestnej infraštruktúry v obci Volkovce

## 5 NÁVRH NA VYUŽITIE POZNATKOV

Na Slovensku sú za rozvoj regiónov zo zákona zodpovedné samosprávne kraje. Avšak zodpovednosť je málokedy podložená aj právomocou rozhodovať o rozvoji regiónov. Samosprávne kraje by mali získať väčší vplyv na tvorbu OP a ako aj pri vyhodnocovaní jednotlivých projektov, čím by sa zabezpečila decentralizácia rozhodovania, pretože VÚC vedia najlepšie aký druh infraštruktúry je potrebné budovať v regióne. V súčasnosti je schválený ROP, ktorý by mal zohľadňovať potreby jednotlivých regiónov pri budovaní infraštruktúry, ale zatiaľ nie je stanovené kto bude rozhodovať o pridelení peňažných prostriedkov.

Pre menšie obce by som odporučil pri tvorbe projektov, územných plánov a programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja, aby využívali pomoc VÚC a RRA čím by si zabezpečili dostatočnú kvalitu vypracovaných dokumentov. Následne by sa mohli menšie obce spoločne uchádzať o podporu z fondov EÚ na rozvoj infraštruktúry.

Keďže za rozvoj regiónov nesú hlavnú zodpovednosť samosprávne kraje, nemali by sa len spoliehať na fondy EÚ a pomoc zo štátneho rozpočtu, ale mali by sa aj aktívne zapájať do rozvoja regiónov zriadením vlastného fondu regionálneho rozvoja samosprávneho kraja.

Prioritne by sa mala v podmienkach NSK budovať kanalizačná sieť a ČOV. Budovanie tohto druhu infraštruktúry by malo prebiehať na celom území NSK, pretože obce sú kvalitne zásobované pitnou vodou, ale riešenie odvádzania odpadových vôd je v súčasnosti pre mnohé obce najväčší problém. Budovanie vodovodnej siete by malo prebiehať ako doplnenie budovania komplexnej infraštruktúry v obciach, v ktorých ešte nie je vybudovaná, najmä v okrese Levice.

Financovanie budovania enviromentálnej infraštruktúry v NSK bude podporované zo zdrojov enviromentálneho fondu MŽP SR ako aj z fondov EÚ prostredníctvom operačných programov NSRR pre roky 2007-2013.

Taktiež by sa mal odstrániť stranický lobizmus a klientelizmus z procesu schvaľovania projektov a ich podpory. Z dôvodu, že týmto spôsobom môžu byť podporené aj nevýhodné projekty len na základe politických sympatií či rodinných väzieb.



## 6 ZÁVER

Záverečná bakalárska práca bola zameraná na zhodnotenie stavu vybavenosti okresov Nitrianskeho samosprávneho kraja súčasťami technickej infraštruktúry ako aj zhodnotenie podporovania budovania technickej infraštruktúry v NSK prostredníctvom fondov EÚ ako aj zo štátneho enviromentálneho fondu MŽP.

Pri skúmaní stavu vybudovanej technickej infraštruktúry v NSK sme dospeli k nasledovným záverom :

- v NSK nemá vybudovanú vodovodnú sieť 15,38 % obcí
- v NSK nemá vybudovanú kanalizačnú sieť 74,07 % obcí
- v NSK nemá vybudovanú ČOV 78,92 % obcí

Z uvedených údajov vyplýva, že by sa v obciach NSK mali prioritne podporovať projekty :

- dobudovanie kanalizačných sietí v obciach kde už je vybudovaná vodovodná sieť
- napojenie kanalizačných sietí na ČOV, pokiaľ je to možné využiť spoločne vybudované ČOV viacerými obcami
- dobudovať vodovodnú sieť v obciach, ktoré ju ešte nemajú vybudovanú

Finančné zdroje na podporu budovania infraštruktúry je možné získať z viacerých zdrojov :

- z rozpočtov VÚC a obcí
- zo združených zdrojov viacerých obcí
- z úverov
- z fondov EÚ a štátnych fondov

Na podporu budovania enviromentálnej infraštruktúry MŽP zriadilo enviromentálny fond. Jeho primárnym cieľom je podpora budovania enviromentálnej infraštruktúry. V roku 2007 fond podporil projekty, ktoré majú zlepšiť stav ŽP na Slovensku sumou 1,7 mld. Sk. V NSK boli podporené projekty v sume takmer 250 mil. Sk. Okresy ktoré sa prioritne zamerali na budovanie svojej enviromentálnej infraštruktúry prostredníctvom envirofondu boli Levice a Topoľčany, pretože v týchto okresoch je technická infraštruktúra vybudovaná najneuspokojivejšie.

Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry mal za cieľ aj OP Základná infraštruktúra v plánovacom období 2004-2006. V NSK sa realizovali len priority 2. Enviromentálna infraštruktúra a 3. Lokálna infraštruktúra. V prioritě 2. bolo cieľom zlepšiť stav vybavenosti regiónov vodovodnými, kanalizačnými sieťami a ČOV. Z výsledkov vlastnej práce sme sa dozvedeli, že prioritne sa na tento druh financovania zamerali okresy Komárno a Šaľa v ktorých bolo aj najviac realizovaných projektov. Priorita 3 si za cieľ stanovila zlepšiť miestnu infraštruktúru obcí a miest. Medzi najaktívnejšie okresy v čerpaní prostriedkov z priority 3 boli okresy Komárno a Nitra. Medzi málo aktívne sme zaradili okresy Topoľčany a Levice.

V novom plánovacom období (2007-2013) bude rozvoj základnej infraštruktúry podporovaný prostredníctvom Operačných programov Životné prostredie, Doprava a pomocou Regionálneho operačného programu. Tieto Operačné programy majú najviac uvoľnených peňažných prostriedkov z fondov EÚ. Obce NSK sa môžu uchádzať o doplnkové financovanie z fondov EÚ a zlepšiť stav vybavenosti regiónu zariadeniami technickej infraštruktúry.

## 7 POUŽITÁ LITERATÚRA

- BAUER, R. 2005 Pomenujme problémy s čerpaním eurofondov In Hospodárske noviny on-line [on-line] 2005. [cit. 2007-9-24]. Dostupné na internete : [http://hn.hnonline.sk/2-22799105-k10000\\_detail-f0](http://hn.hnonline.sk/2-22799105-k10000_detail-f0)
- BELAJOVÁ, A. – FÁZIKOVÁ M. 2005. *Regionálna ekonomika*. Nitra: Vydavateľstvo SPU v Nitre, 2005. ISBN 80-8069-513-X
- BUČEK, M. 1985. *Priestorová a urbanistická ekonomika*. Bratislava: Alfa, 1985
- BUČEK, M. 2006. *Regionálny rozvoj, novšie teoretické koncepcie*. Bratislava: Ekonóm, 2006. ISBN 80-225-2151-5
- ČTK. 2007. *Župy čakajú problémy pri čerpaní eurofondov*, [on-line] 2007 [cit. 2007-5-8] Dostupné na internete : [http://spravy.pravda.sk/zupy-cakaju-problemy-pri-cerpani-eurofondov-f3e/sk\\_eu.asp?c=A070801\\_132206\\_sk\\_eu\\_p04](http://spravy.pravda.sk/zupy-cakaju-problemy-pri-cerpani-eurofondov-f3e/sk_eu.asp?c=A070801_132206_sk_eu_p04)
- DITTELOVÁ-SABELOVÁ, G. 2003. *Životné prostredie*. Bratislava: Grafis s.r.o., 2003. ISBN 80-969025-5-5
- DUBECOVÁ, I. 2000. *Regionálne analýzy a plánovanie (vybrané kapitoly)*. Nitra: edičné stredisko SPU, 2000. ISBN 80-7137-805-4
- DUDA, R. 2007. Aktuálne informácie o stave prípravy a obsahu Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013. In *Eurokompas*, roč. 4, 2007 č. 1, s. 6-10
- ENVIROMENTÁLNY FOND. 2007. *Prehľad poskytnutých finančných prostriedkov formou dotácie z Environmentálneho fondu za rok 2007*[on-line] 2007 [cit. 2007-1-20]. Dostupné na internete: <http://www.envirofond.sk/prehlady.html>
- EUROACTIV. 2008. *Bumerang problémov pri čerpaní eurofondov* [on-line] 2008 [cit. 2008-5-8] Dostupné na internete : <http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/clanok/bumerang-problemov--eurofondy>
- EUROFORMES s.r.o. 2006 *Ako postupovať od projektového zámeru k projektovej žiadosti*, Bratislava: Euroformes s.r.o. 2006.
- HAMALOVÁ, M. 1996. *Priestorová ekonomika*. Bratislava: Vydavateľsto Ekonóm, 1996. ISBN 80-225-0750-4

HOLEŠOVÁ, H. 2003. *Regionálna politika a štrukturálne nástroje*. Bratislava: Úrad vlády SR sekcia pre európske záležitosti, 2003. ISBN 80-969006-5-X

KEREKEŠ, J. 2006 Záznam zo 7. ročníka Konferencie KOMUNÁL. [on-line] 2006. [cit. 2007-9-24]. Dostupné na internete:

<http://www.strukturalnefondy.gov.sk/Default.aspx?CatID=19&PNewsId=573>

KOTEREC, M. 2007. Slovensko môže mať problémy s čerpaním eurofondov [on-line] 2007. [cit. 2007-9-24]. Dostupné na internete :

<http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/clanok/koterec-slovensko-moze-mat-problem-y-s-cerpanim-eurofondov>

MAIER, G. – TÖDLING, F. 1997. *Regionálna a urbanistická ekonomika (Teória lokalizácie a priestorová štruktúra)*. Bratislava: Elita, 1997. ISBN 80-8044-044-1

MAIER, G. – TÖDLING, F. 1998. *Regionálna a urbanistická ekonomika ( Regionálny rozvoj a regionálna politika)*. Bratislava: Elita, 1998. ISBN 80-8044-049-2

MINISTERSTVO DOPRAVY, PÔŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2006. Analýza ukazovateľov dopravnej infraštruktúry. In *Analýza a smerovanie stratégie a pomoci z fondov EÚ v doprave* [on-line]. 2006, [cit. 2007-9-5] p. 8–18. dostupné na internete:

<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=8231>

MINISTERSTVO DOPRAVY, PÔŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2007. *Program prípravy a výstavby siete ciest I. triedy na roky 2007-2010*, Bratislava, [on-line] 2007 [cit. 2007-1-26]. Dostupné na internete:

<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=12131>

MINISTERSTVO DOPRAVY, PÔŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2000. *Stratégia rozvoja dopravy, pôšt a telekomunikácií* [on-line] 2000 [cit. 2008-5-8] Dostupné na internete :

<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=4341>

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2007. *Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013*. [on-line] 2007. [cit. 2007-8-8] Dostupné na internete:

<http://www.strukturalnefondy.sk/Default.aspx?CatId=72>

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2003. Národný rozvojový plán. [on–line] 2003. [cit. 2007-8-8] Dostupné na internete:

<http://www.strukturalnefondy.sk/Default.aspx?CatId=16&DocId=16>

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2003. *Aby európske fondy slúžili Slovensku II*. Bratislava : Redakcia MVRR SR, sekcia riadenia pomoci z EÚ, 2003

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2007. *Žurnál OP ZI*. Bratislava: Redakcia MVRR SR, 2007

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2004. *Výročná správa o implementácii Operačného programu Základná infraštruktúra za rok 2004*, Bratislava: Redakcia MVRR SR, 2004

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2006. *Výročná správa o implementácii Operačného programu Základná infraštruktúra za rok 2006*, Bratislava: Redakcia MVRR SR, 2006

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA. 2007. *Zoznam podporených projektov v Slovenskej republike za všetky kraje*, [on–line] 2007 [cit. 2007-1-26]. Dostupné na internete:

<http://www.strukturalnefondy.sk/Default.aspx?CatId=141>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2006. *Informácia MŽP SR k plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácii pre územie SR*. [on–line] 2006. [cit. 2007-9-5]. Dostupné na internete:

<http://www.ekoweb.sk/view.php?cislociianku= 2006032101>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2001. *Technické vybavenie a územný rozvoj Slovenska*. [on–line] 2001. [cit. 2007-9-5]. Dostupné na internete:

[http://www.enviro.gov.sk/minis/uzemne/kurs\\_2001/1\\_sprava/09kompnav\\_k5.pdf](http://www.enviro.gov.sk/minis/uzemne/kurs_2001/1_sprava/09kompnav_k5.pdf)

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1080/2006 z 5. Júla 2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999

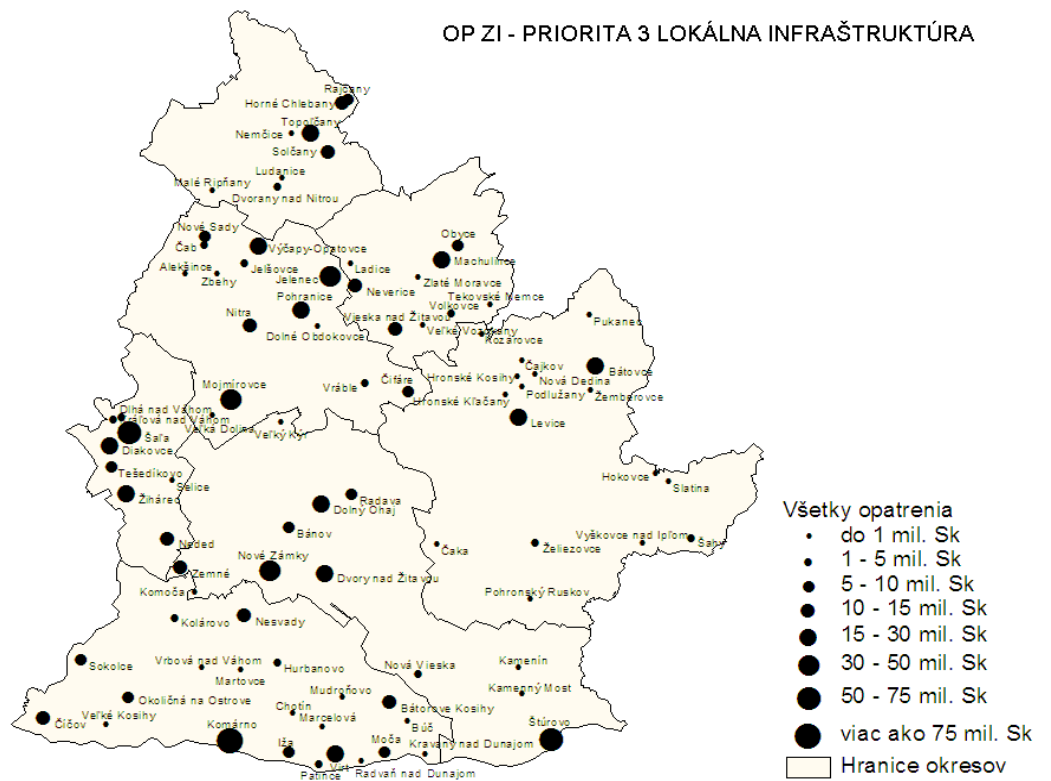
NITRIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. *Implementácia Operačného programu základná infraštruktúra*, Nitra: TRISTANPRESS Topoľčany, 2007.

- PAPCUNOVÁ, V. – GECÍKOVÁ, I. 2007. Návody na cvičenia z regionálnej ekonomiky. Nitra: Vydavateľstvo SPU v Nitre, 2007. ISBN 978-80-8069-848-5
- PROKOPOVIČ, P. 2004. Dopravná infraštruktúra Slovenskej republiky v novom európskom priestore. In. *Euroregióny* roč. 2, 2004, č. 3, s. 34-35
- SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA. 2006. *Environmentálna infraštruktúra v projektoch štrukturálnych fondov Európskej únie*, Banská Bystrica: Asten spol. s.r.o. Galanta, 2006
- TOMÁŠIKOVÁ, J. 2007. Pred štartom programového obdobia. In *Komunálne financie*, roč. 1, 2007, č. 4, s. 6-8
- TVRDOŇ, J. a kol. 1995. *Regionálny rozvoj*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 1995. ISBN 80-225-0671-0
- VÁŽNY, L. 2008. *Diaľnice potrebuje každý*, 2008[on-line] 2007 [cit. 2007-5-8] Dostupné na internete :  
<http://www.telecom.gov.sk/index/?ids=36301&prm2=49161>
- ZÁKON Č. 587/2004 Z.Z. v platnom znení o Enviromentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- ŽELEZNIČNÁ SPOLOČNOSŤ SLOVENSKO A.S. 2007. *Analýza ZSSK pre roky 2008-2013* [on-line] 2007 [cit. 2007-5-8] Dostupné na internete :  
[http://74.125.39.104/search?q=cache:JSsXF6Gh-bAJ:www.telecom.gov.sk/index/open\\_file.php%3Ffile%3Ddoprava/zeleznica/MP/vlastnymat.rtf+investi%C4%8Dn%C3%A1+n%C3%A1ro%C4%8Dnos%C5%A5+technickej+infra%C5%A1trukt%C3%BAry&hl=sk&ct=clnk&cd=7&gl=sk](http://74.125.39.104/search?q=cache:JSsXF6Gh-bAJ:www.telecom.gov.sk/index/open_file.php%3Ffile%3Ddoprava/zeleznica/MP/vlastnymat.rtf+investi%C4%8Dn%C3%A1+n%C3%A1ro%C4%8Dnos%C5%A5+technickej+infra%C5%A1trukt%C3%BAry&hl=sk&ct=clnk&cd=7&gl=sk)

# PRÍLOHY

## Príloha 1

### OPZI – Priorita 3 Lokálna infraštruktúra



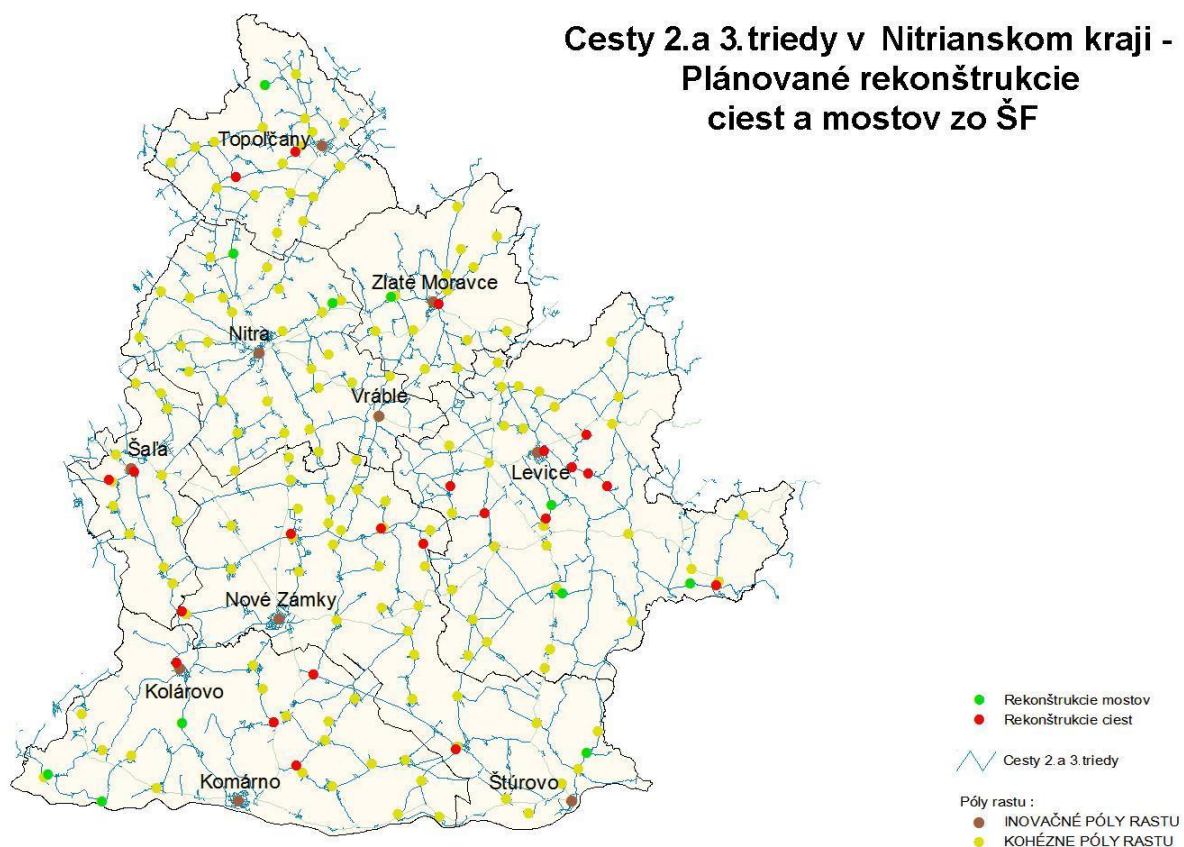
(zdroj: odbor strategických činností NSK, stav k 1.6. 2007)

## Príloha 2

elektronická podoba bakalárskej práce vo formáte pdf na CD nosiči

## Príloha 3

Cesty II. a III. triedy v Nitrianskom kraji – plánované rekonštrukcie ciest a mostov



(zdroj: odbor strategických činností NSK, stav k 1.6. 2007)